

ΓΝΩΜΗ της Ο.Κ.Ε.

“Σχέδιο Ανάπτυξης 2000 - 2006”

Αθήνα, 20 Δεκεμβρίου 1999

Διαδικασία

Με το από 02.11.1999 έγγραφό του προς τον Πρόεδρο της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, ο Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας κ. **Χρήστος Πάχτας** διαβίβασε το “Σχέδιο Ανάπτυξης 2000 - 2006” και ζήτησε τη διατύπωση Γνώμης της Ο.Κ.Ε. σύμφωνα με το Ν. 2232 / 1994.

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε., ανταποκρινόμενη στο πιο πάνω αίτημα του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας, όρισε κατά τη συνεδρίαση της 22.11.99 Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους κ.κ. **Χαράλαμπο Κεφάλαια, Σπυρίδωνα Φλέγγα, Δημήτριο Πολίτη, Κωνσταντίνο Κόλλια, Νικόλαο Λιόλιο και Χρήστο Σπίρτζη.**

Επίσης, κατά την ίδια συνεδρίασή της, η Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε. όρισε ως Πρόεδρο της Επιτροπής Εργασίας τον κ. **Δημήτρη Πολίτη** και ως εμπειρογνώμονες τους κ.κ. **Φωκίωνα Δεληγιάννη** (Α' Ομάδα - Στέλεχος Σ.Ε.Β.), **Γιώργο Ρωμανιά** (Β' Ομάδα - Ε-

πιστημονικός Σύμβουλος Ι.Ν.Ε. / Γ.Σ.Ε.Ε.) και **Κατερίνα Μπατζελή** (Γ' Ομάδα - Επιστημονικός Συνεργάτης ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. - ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.). Την παρακολούθηση εκ μέρους της Ο.Κ.Ε. είχε ο **Δρ. Εμμανουήλ Αλεξανδράκης** (επιστημονικός συνεργάτης της Ο.Κ.Ε.). Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε τις εργασίες της σε πέντε (5) συνεδριάσεις και η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια σε μια (1) συνεδρίαση. Η εισήγηση της Εκτελεστικής Επιτροπής προς την Ολομέλεια εγκρίθηκε στη συνεδρίαση της 14 Δεκεμβρίου 1999. Ως εισηγητές στην Ολομέλεια ορίστηκαν **οι κ.κ. Δ. Πολίτης και Χ. Κεφάλαια.**

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε. αφού σκέφθηκε σύμφωνα με το Ν. 2232 / 1994 και τις εξ αυτού αρμοδιότητές της, υιοθέτησε το ακόλουθο κείμενο στη συνεδρίαση της 20 Δεκεμβρίου 1999, ως Γνώμη της Ο.Κ.Ε.

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το υπό εξέταση «Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2000-2006» έχει καταρτισθεί υπό την εποπτεία και το συντονισμό του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και αποτελεί ήδη αντικείμενο διαπραγμάτευσης με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με στόχο την τελική έγκριση και μετουσίωση σε Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.

Περιλαμβάνει τρία μέρη:

1. Το Γενικό μέρος.
2. Το Εθνικό Σκέλος.
3. Το Περιφερειακό Σκέλος.

Στα αντίστοιχα κείμενα εξειδικεύονται οι τομεακοί και περιφερειακοί στόχοι, οι προτεραιότητες παρέμβασης, το χρηματοδοτικό πλαίσιο, οι μηχανισμοί εφαρμογής του και λαμβάνεται μέριμνα για τη συμβατότητά τους με τις γενικές κατευθύνσεις της Ατζέντα 2000 και τις σχετικές αποφάσεις του συμβουλίου κορυφής του Βερολίνου.

Θα ακολουθήσει η εξειδίκευση των επιμέρους τομεακών και επιχειρησιακών προγραμμάτων με στόχο την έναρξη υλοποίησης των πρώτων δράσεων μέσα στο έτος 2000.

Στη συνέχεια παρατίθεται συνοπτικά το περιεχόμενο των τριών τευχών (Γενικό, Τομεακό και Περιφερειακό) του υπό εξέταση Σχεδίου Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Στο Γενικό μέρος εξετάζεται το μακροοικονομικό πλαίσιο και το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο θα λειτουργήσει το Σ.Α. 2000-2006. Το πλαίσιο αυτό παρέχει τα αφετηριακά δεδομένα για το σχεδιασμό του νέου προγράμματος και

στοιχεία τα οποία οριοθετούν τις παρεμβάσεις του για την επίτευξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων.

Ακολουθεί η περιγραφή της κατάστασης που επικρατεί στην Ελλάδα σε σχέση με βασικούς άξονες της κοινοτικής πολιτικής όπως:

- η έκταση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων μεταξύ της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μεταξύ Περιφερειών μέσα στην Ελλάδα, λαμβανομένου υπόψη και του επιπέδου των βασικών υποδομών,
- οι περιβαλλοντικές συνθήκες,
- οι συνθήκες απασχόλησης και αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού και το εθνικό σχέδιο δράσης για την απασχόληση στο πλαίσιο της αντίστοιχης ευρωπαϊκής στρατηγικής,
- το ισχύον καθεστώς παροχής ίσων ευκαιριών (ισότητα των δύο φύλων),
- το επίπεδο ανταγωνιστικότητας της εθνικής οικονομίας και οι όροι διαμόρφωσής του και
- το καθεστώς στήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Η διαπίστωση των συνθηκών που επικρατούν σε σχέση με την εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών στους παραπάνω τομείς αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για τον προσδιορισμό των παρεμβάσεων που αναμένεται να ενταχθούν στο Γ΄ ΚΠΣ.

Επίσης γίνεται μια συνοπτική ανασκόπηση των κυριότερων διαπιστώσεων από την μέχρι στιγμής εφαρμογή του Β΄ ΚΠΣ, δεδομένου ότι η αναπτυξιακή προσπάθεια είναι διαδικασία συνεχής και το περιεχόμενο του Σ.Α., και κατ' επέκταση του νέου ΚΠΣ, επη-

ρεάζεται και από τα αποτελέσματα του προηγούμενου καθώς και από την αναγκαιότητα ύπαρξης συνέχειας και αλληλουχίας μεταξύ δύο διαδοχικών περιόδων διαρθρωτικών παρεμβάσεων.

Επιπλέον εξετάζεται η εμπειρία από την πορεία και τις διαδικασίες εφαρμογής του Β΄ ΚΠΣ, ως αφετηρία για τις αναγκαίες μεταβολές κυρίως σε θεσμικό και διαδικαστικό επίπεδο και στο πλαίσιο των κατευθύνσεων από πλευράς Ε.Ε. έτσι ώστε η εφαρμογή του υπό κατάρτιση ΚΠΣ να καταστεί αποτελεσματικότερη.

Στη συνέχεια καταγράφονται οι βασικοί άξονες της εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής που καλείται να υπηρετήσει το Σ.Α., καθώς και οι προτεραιότητες, οι στόχοι του και η βασική στρατηγική επίτευξής τους.

Επιπροσθέτως, επισημαίνονται συγκεκριμένες προοπτικές και δυνατότητες της ελληνικής οικονομίας για την πρώτη δεκαετία του νέου αιώνα. Αυτό κρίνεται σκόπιμο, δεδομένου ότι οι ανάγκες που θα κληθεί να ικανοποιήσει το Σ.Α. 2000-2006, δεν συνδέονται μόνο με τη σημερινή κατάσταση και τις αντίστοιχες ελλείψεις, αλλά ως ένα βαθμό και με νέες ανάγκες που αναμένεται να προκύψουν στο προσεχές μέλλον.

Στο Γενικό μέρος γίνεται επίσης εκτίμηση των συνολικών πόρων που θα διατεθούν για την υλοποίηση των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων και των ειδικότερων στόχων του Σ.Α. Για την εκτίμηση αυτή συνοψολογίζονται:

- οι εθνικοί δημόσιοι πόροι που είναι διαθέσιμοι για την υπόψη περίοδο,
- οι διαρθρωτικοί πόροι που θα διατεθούν στην Ελλάδα σε εφαρμογή των αποφάσεων του Συμβουλίου του Βερολίνου,
- τα δανειακά κεφάλαια που θα προστε-

θούν από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς και

- η εκτιμώμενη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα.

Επίσης παρατίθενται τα διάφορα στάδια εταιρικής διαβούλευσης που ακολουθήθηκαν μέχρι στιγμής, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στους νέους κανονισμούς για τα Διαρθρωτικά Ταμεία.

Στο δεύτερο μέρος και για κάθε τομεακό άξονα προτεραιότητας παρουσιάζονται η υπάρχουσα κατάσταση με τις ανισότητες, καθυστερήσεις και δυνατότητες ανάπτυξης με ποσοτικά στοιχεία - όπου αυτό είναι δυνατό - καθώς και οι διατεθέντες πόροι και τα κυριότερα αποτελέσματα του Β΄ ΚΠΣ με βάση τις, μέχρι στιγμής, αξιολογήσεις.

Στη συνέχεια, ακολουθεί η συνοπτική παρουσίαση της στρατηγικής και των προτεραιοτήτων, σε Εθνικό και Περιφερειακό επίπεδο, καθώς και οι ειδικότεροι στόχοι και κατηγορίες μέτρων, με αναφορά στη συμβατότητα με άλλες εθνικές ή κοινοτικές πολιτικές.

Οι τομείς που αναπτύσσονται είναι οι εξής:

- εκπαίδευση και αρχική κατάρτιση,
- απασχόληση και συνεχιζόμενη κατάρτιση,
- υποδομές μεταφορών,
- παρεμβάσεις στο χώρο της ενέργειας,
- γεωργία - αλιεία,
- μεταποίηση - υπηρεσίες,
- τουρισμός,
- πολιτισμός,
- έρευνα και τεχνολογία,
- υγεία - πρόνοια,
- περιβάλλον και
- κοινωνία της πληροφορίας.

Στο τρίτο μέρος παρουσιάζονται οι Περιφερειακές προτεραιότητες λαμβανομένων υπόψη και των αντίστοιχων ιδιαιτεροτήτων.

Αναλυτικότερα:

- Στο πρώτο κεφάλαιο εξετάζονται συνολικά οι περιφέρειες στην Ελλάδα, παρατίθενται οι εξελίξεις για την άρση των ανισοτήτων, παρέχονται τα σχετικά δημογραφικά στοιχεία, οι τομεακές εξειδικεύσεις και η κατανομή των πόρων της προηγούμενης περιόδου. Επίσης, εισαγωγικά αναπτύσσονται η στρατηγική και οι στόχοι του Περιφερειακού σκέλους του ΚΠΣ για την περίοδο 2000-2006.
- Στο δεύτερο κεφάλαιο και για κάθε μία από τις 13 περιφέρειες, παρουσιάζονται οι εξελίξεις και οι αναπτυξιακές κατευθύνσεις, με τις κύριες κατηγορίες δράσεων να αναπτύσσονται με τρόπο ανάλογο μ' αυτό του τομεακού σκέλους.
- Στο τρίτο κεφάλαιο εξετάζονται ειδικές κατηγορίες περιοχών (μητροπολιτικά κέντρα, ορεινές και νησιωτικές περιοχές) στις οποίες παρουσιάζονται προβλήματα που παραπέμπουν σε ειδικό καθεστώς αντιμετώπισης. Την ανάλυση κάθε θέματος συνοδεύει η κατάστρωση συγκεκριμένης αναπτυξιακής στρατηγικής με στόχους συμβατούς με τη συνολική πολιτική του Σ.Α.

Με τη Γνώμη αρ. 30 (Απρίλιος 1999), η Ο.Κ.Ε. γνωμοδότησε για το Σ.Π.Α. 2000-2006, Μεταποίηση και Υπηρεσίες, κατόπιν αιτήματος της Υφυπουργού Ανάπτυξης. Δεν υπήρξε αντίστοιχο αίτημα για τους άλλους τομείς και ως εκ τούτου, σε ό,τι αφορά τα υπόλοιπα τομεακά προγράμματα, η

Ο.Κ.Ε. καταθέτει τις απόψεις της συνολικά για τη στρατηγική, τους στόχους και τις βασικές δράσεις των τομέων, σε μια προσπάθεια μιας πρώτης συνοπτικής προσέγγισης των επιμέρους κεφαλαίων του τομεακού σκέλους του Σ.Α.

Η Ο.Κ.Ε. επίσης δεν προβαίνει σε διατύπωση κρίσεων για την κατανομή των χρηματοδοτικών πόρων - δημοσίων δαπανών - του Γ' ΚΠΣ ανά τομεακό και περιφερειακό πρόγραμμα αν και:

- έχουν διατυπωθεί κατά την επεξεργασία του παρόντος, στο πλαίσιο των ομάδων της, σχετικά ερωτήματα και διαφοροποιήσεις για την αναφερόμενη κατανομή,
- έχει επισημάνει ότι η υπάρχουσα κατανομή των πόρων έχει ενδεικτικό χαρακτήρα και
- έχει συμπεράνει ότι στην παρούσα φάση δεν είναι εφικτή η εκτίμηση του τελικού συνολικού οφέλους για κάθε τομέα.

Τέλος, επισημαίνεται ότι:

- Η απουσία επιμέρους παρατηρήσεων σε σχέση με ορισμένα τομεακά προγράμματα έχει την έννοια ότι η Ο.Κ.Ε. καταρχήν συμφωνεί με τους αναφερόμενους στόχους και αρχές, επιφυλασσομένη να εκφράσει σε επόμενο στάδιο εξειδικευμένες παρατηρήσεις γι'αυτά.
- Οι παρατειθέμενες επιμέρους παρατηρήσεις της Ο.Κ.Ε. για το κεντρικό και περιφερειακό σκέλος αναφέρονται στις αντίστοιχες γενικές δομές, ενώ θα εξειδικευθούν σε επίπεδο υποπρογραμμάτων, μέτρων, και εσωτερικών κατανομών προϋπολογισμού κατά τη φάση της εξειδίκευσης.

II. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ Σ.Π.Α. 2000 - 2006

1. Η τρίτη φάση διαρθρωτικών παρεμβάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναμένεται να υλοποιηθεί στο διάστημα 2000-2006 με στόχο τη διατήρηση της προσπάθειας για οικονομική και κοινωνική συνοχή και κύριους άξονες την ανταγωνιστικότητα, το ανθρώπινο δυναμικό (με έμφαση στην απασχόληση), την αειφόρο ανάπτυξη και την παροχή ίσων ευκαιριών.

Ειδικά για τη χώρα μας και ως απόρροια της Συνόδου Κορυφής του Βερολίνου τον περασμένο Μάρτιο, το σύνολο των διατιθεμένων κονδυλίων εγγίζει τα 15,7 τρις δρχ., εκ των οποίων 13,9 περίπου τρις δρχ. αφορούν το κεντρικό και περιφερειακό σκέλος, 1,4 τρις δρχ. έργα συγχρηματοδοτούμενα από το Ταμείο Συνοχής και 405 δις δρχ. τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες με έμφαση στη διασυνοριακή συνεργασία.

Τα παραπάνω ποσά αφαιρούμενης της ιδιωτικής συμμετοχής, η οποία υπολογίζεται να είναι της τάξεως των 3,2 τρις δρχ., αναμένεται να συνθέσουν σε ποσοστό άνω του 80% τη δημόσια επενδυτική προσπάθεια για την προαναφερθείσα περίοδο. Επισημαίνεται ότι η ιδιωτική συμμετοχή αναμένεται να συνεισφέρει σε ποσοστό της τάξεως του 20% και στη συγχρηματοδότηση εθνικών υποδομών, κυρίως στο χώρο των μεταφορών, πρακτική η οποία εφαρμόζεται αποσπασματικά και κατά την τρέχουσα περίοδο διαρθρωτικών παρεμβάσεων.

2. Οι διεργασίες των δύο τελευταίων χρόνων οι οποίες οδήγησαν στη θεσμοθέτηση της διαρθρωτικής πολιτικής της Ε.Ε. για την περίοδο 2000-2006, συνοδεύτηκαν και

από τη διαμόρφωση νέων κανόνων που θα εξυπηρετήσουν τη συγκέντρωση των δράσεων, τη βελτίωση του προγραμματισμού, την ενίσχυση της αποκέντρωσης σε επίπεδο σχεδιασμού-υλοποίησης, την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων και την ενίσχυση των ελεγκτικών διαδικασιών. Ιδιαίτερα επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- Η απαίτηση από πλευράς Επιτροπής για αναβάθμιση της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων σε όλες τις φάσεις που χαρακτηρίζουν τη ροή κάθε δέσμης διαρθρωτικών παρεμβάσεων (σχεδιασμός - αξιολόγηση - παρακολούθηση - αποτίμηση).

Η αναβάθμιση αυτή σε ό,τι αφορά το σκέλος του σχεδιασμού είναι ήδη εμφανής στη χώρα μας, δεδομένου ότι ακολουθήθηκε με συνέπεια -τουλάχιστον σε κεντρικό επίπεδο- η πρακτική έκφρασης Γνώμης από πλευράς της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, αλλά και μεμονωμένων κοινωνικών εταίρων, σε διάφορες φάσεις της προετοιμασίας του νέου Σ.Π.Α.

Επί του θέματος αυτού η Ο.Κ.Ε. εκφράζει την ικανοποίησή της, παροτρύνοντας παράλληλα για την ενίσχυση των σχετικών μηχανισμών σε περιφερειακό επίπεδο και την παγίωση της πρακτικής της διαβούλευσης και στις διαδικασίες αξιολόγησης, παρακολούθησης και αποτίμησης που θα ακολουθήσουν.

- Η ενίσχυση της αποκέντρωσης σε εθνικό επίπεδο. Το γεγονός αυτό έχει ήδη οδηγήσει στη μείωση της εμπλοκής των υπηρεσιών της Επιτροπής στη φάση του σχεδιασμού των παρεμβάσεων, με παράλληλη μετατόπιση του ρόλου της από

αυτόν του συνδιαχειριστού, σε αυτόν του εποπτεύοντος. Τούτο συνοδεύτηκε από την πρόθεση ενίσχυσης των κοινοτικών ελεγκτικών μηχανισμών, καθώς και από προϊούσα θεσμοθέτηση συνεπειών που θα συνεπάγεται η μη αποτελεσματική ή σύννομη απορρόφηση κονδυλίων.

Τα ανωτέρω οδηγούν την Ο.Κ.Ε. στο να επισημάνει για μία ακόμα φορά την ανάγκη περαιτέρω βελτίωσης των ήδη εγκατεστημένων μηχανισμών υλοποίησης, μέσω της συμπλήρωσης των εναπομενόντων θεσμικών και διαδικαστικών ελλειμμάτων. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί σε ό,τι αφορά:

α) Τη διασφάλιση του ποιοτικού επιπέδου των προς υλοποίηση έργων τα οποία προορίζονται να υπηρετήσουν την εθνική οικονομία για πολλές δεκαετίες.

β) Τη συγκεκριμενοποίηση των διαδικασιών για την εύρυθμη συνεργασία, συνεκμετάλλευση και κατανομή του επιχειρηματικού κινδύνου για έργα υποδομής ευρύτερου εθνικού ενδιαφέροντος από κοινού με τον ιδιωτικό τομέα.

γ) Την επέκταση της εφαρμογής του θεσμού των ενδιαμέσων φορέων για προγράμματα ή έργα ιδιωτικού ενδιαφέροντος σε συνδυασμό με την εξασφάλιση της ποιότητας των παρεχομένων από αυτούς υπηρεσιών. Επισημαίνεται επιπροσθέτως η έλλειψη μηχανισμών διασφάλισης του ποιοτικού επιπέδου των παρεχομένων υπηρεσιών και άλλων εμπλεκόμενων φορέων (εταιρείες συμβούλων, τεχνικές και μελετητικές εταιρείες) που θα συνεισφέρουν στην εύρυθμη και σύννομη απορρόφηση των κονδυλίων του Γ ΚΠΣ.

δ) Τη δημιουργία πλαισίου που να καθιστά δυνατή την απρόσκοπτη εφαρ-

μογή του θεσμού των συνολικών επιχορηγήσεων (global grants), στις περιπτώσεις που κάτι τέτοιο κρίνεται σκόπιμο.

ε) Τη θεσμοθέτηση κανονιστικού πλαισίου που να καθιστά εφικτή την αποτελεσματική παρακολούθηση της φυσικής υλοποίησης έργων από στελέχη των αρμοδίων δημοσίων υπηρεσιών, ώστε να αντιμετωπισθεί η μη επιλεξιμότητα κονδυλίων της τεχνικής βοήθειας για κάλυψη των συγκεκριμένων εξόδων.

στ) Την παροχή δυνατότητας στα κατά περίπτωση αρμόδια Υπουργεία ή Περιφέρειες για αποτελεσματική διαχείριση κονδυλίων του Κοινωνικού Ταμείου που προορίζονται για την κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών των επιχειρησιακών ή περιφερειακών προγραμμάτων.

ζ) Την εντατικοποίηση της λειτουργίας της ΜΟΔ, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών στις περιφέρειες για προγράμματα ή έργα δημοσίου ενδιαφέροντος.

Προς ανάλογες σκέψεις οδηγούν και οι επερχόμενες αλλαγές σε ό,τι αφορά τους ρυθμούς χρηματοδότησης από πλευράς Ε.Ε. Για το συγκεκριμένο θέμα, και πέρα από τις προαναφερθείσες ανάγκες για διαδικαστικές ρυθμίσεις σε εθνικό επίπεδο, η Ο.Κ.Ε. απευθύνει ανάλογη παρότρυνση προς τις κοινοτικές αρχές, δεδομένου ότι οι χρονοβόρες γραφειοκρατικές διαδικασίες δεν αποτελούν αποκλειστικά ιδιαιτερότητα των αποδεκτών της χρηματοδότησης, αλλά αντίθετα ακόμα και σήμερα χαρακτηρίζουν και αυτούς τους ίδιους τους κοινοτικούς μηχανισμούς.

3. Η έναρξη της περιόδου υλοποίησης του νέου ΚΠΣ αναμένεται να συμπέσει αφενός

με την αναμενόμενη ένταξη της χώρας μας στο ενιαίο ευρωπαϊκό νομισματικό σύστημα σε συνδυασμό με μία προϊούσα πορεία σύγκλισης, αφετέρου δε με μία διαρκώς διευρυνόμενη τάση απελευθέρωσης των αγορών σε παγκόσμιο επίπεδο.

Σε ό,τι αφορά το θέμα της ένταξης της χώρας στην ΟΝΕ, αυτή σηματοδοτεί και την οριστική στέρηση της συναλλαγματικής πολιτικής ως μέσου για τον επηρεασμό της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, με αποτέλεσμα η τελευταία να μπορεί να επιτυγχάνεται μέσα από τη βελτίωση των πραγματικών όρων που την καθορίζουν, και επ' αυτού η Ο.Κ.Ε. συμφωνεί με ανάλογες επισημάνσεις που αποτυπώνονται στο υπό σχολιασμό Σ.Π.Α.

Παράλληλα, η τροχιά σύγκλισης της ελληνικής οικονομίας με αυτή των ανεπτυγμένων χωρών της Ε.Ε. οδηγεί με βεβαιότητα στο συμπέρασμα ότι η επόμενη επταετία θα αποτελέσει και την τελευταία -σε ό,τι αφορά την παροχή κοινοτικών διαρθρωτικών ενισχύσεων προς την Ελλάδα- με τη μορφή τουλάχιστον που αυτές ίσχυσαν από το 1989 και εντεύθεν.

Άμεσα σχετιζόμενο με τα παραπάνω είναι το γεγονός ότι η αναμενόμενη επόμενη φάση διεύρυνσης της Ε.Ε., μέσω της ένταξης χωρών που στη συντριπτική τους πλειοψηφία θα είναι αποδέκτες διαρθρωτικών παρεμβάσεων για μεγάλο χρονικό διάστημα, θα μας οδηγήσει μεσοπρόθεσμα από τη θέση του αποδέκτη ενισχύσεων στον ρόλο του συνεισφέροντος σε αυτές, και τούτο επιπρόσθετα στην όποια εθνική πολιτική ενίσχυσης κρατών της βαλκανικής οικονομικής ενδοχώρας στο πλαίσιο μιας γενικότερης στρατηγικής για εθνική παρουσία στην νοτιοανατολική Ευρώπη.

Σε ό,τι αφορά το θέμα της παγκόσμιας απελευθέρωσης των αγορών, επισημαίνεται η

εκ παραλλήλου παγίωση πρακτικών για υποκατάσταση των δασμών και ποσοστώσεων με «εμπόδια» άλλης φύσεως, τα οποία αφορούν τις ποιοτικές, περιβαλλοντικές και στο απώτερο μέλλον κοινωνικές επιδόσεις ως μέσα επικράτησης στους διεθνείς εμπορικούς στίβους. Είναι κατά συνέπεια επιτακτική η ανάγκη για εγκατάσταση ή συμπλήρωση των μηχανισμών που θα επιτρέπουν την πιστοποίηση συντελεστών του οικονομικού γίνεσθαι της χώρας ως προς τις προαναφερθείσες επιδόσεις (ενδεικτικά επισημαίνεται ότι η Ελλάδα και η Πορτογαλία είναι οι μόνες χώρες της Ε.Ε. των οποίων οι επιχειρήσεις στερούνται της δυνατότητας πιστοποίησης κατά EMAS ή ISO 14000 από εθνικούς διαπιστευμένους φορείς).

Παράλληλα, διαμορφώνονται πλέον ισχυρές τάσεις για σταδιακή κατάργηση των καθεστώτων ενίσχυσης των τιμών των αγροτικών προϊόντων, γεγονός το οποίο καθιστά αναγκαίες και επείγουσες παρεμβάσεις για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του πρωτογενούς τομέα. Ας ληφθούν επί του προκειμένου υπόψη, αφενός το σημαντικό ποσοστό εμπλοκής της Ελλάδος -πληθυσμιακά αλλά και από απόψεως οικονομικών μεγεθών- σε πρωτογενείς δραστηριότητες, αφετέρου δε το διαφαινόμενο συγκριτικό πλεονέκτημα της χώρας για προσανατολισμό των αγροτικών δραστηριοτήτων στην παραγωγή επώνυμων προϊόντων υψηλού ποιοτικού επιπέδου. Η Ο.Κ.Ε. διαπιστώνει την επισημάνση της ως άνω διαμορφούμενης πραγματικότητας μέσα από το κείμενο της γενικής παρουσίασης του νέου Σ.Π.Α.

4. Η αποτελεσματικότητα μιας χώρας σε ένα παγκοσμιοποιημένο οικονομικό περιβάλλον εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό και από τη γρήγορη και αποτελεσματική λειτουργία του κράτους, δεδομένου ότι ναι μεν έχει πλέον επικρατήσει η αναγνώριση της ιδιω-

τικής πρωτοβουλίας ως κινητήριας μηχανής της οικονομικής ανάπτυξης, πλην όμως η ανταγωνιστικότητα μιας οικονομίας εξαρτάται ουσιαστικά από την αρμονική αλληλεξάρτηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας αφενός και της αποτελεσματικής λειτουργίας του δημόσιου τομέα αφετέρου.

Έχοντας υπόψη τα παραπάνω, η Ο.Κ.Ε. επικροτεί την έμφαση την οποία προσδίδει το νέο Σ.Π.Α. στο θέμα του εκσυγχρονισμού της δημόσιας διοίκησης. Πλην όμως, επισημαίνει ότι ανάλογες επιδιώξεις είχαν εκφραστεί και μέσα από το περιεχόμενο του Β' ΚΠΣ, χωρίς όμως να επιτευχθούν μέχρι στιγμής τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, με εξαίρεση τις δράσεις που αφορούσαν τις υποδομές του Υπουργείου Οικονομικών. Η Ο.Κ.Ε. πιστεύει ότι είναι απαραίτητο να ενταθούν οι προσπάθειες έτσι ώστε σε σύντομο χρονικό διάστημα να εξασφαλισθεί η δεκτικότητα των σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων, ιδιαίτερα στον τομέα της πληροφορικής, από την πλευρά των μονάδων εκείνων της δημόσιας διοίκησης που θα κληθούν να τις λειτουργήσουν και να τις εκμεταλλευθούν.

5. Σε ό,τι αφορά την παρατιθέμενη γενική στρατηγική για την εκμετάλλευση των κονδυλίων του Κοινωνικού Ταμείου, η Ο.Κ.Ε. συμφωνεί με τις παρατιθέμενες γενικές κατευθυντήριες γραμμές, θεωρώντας ότι ο παράγων άνθρωπος αποτελεί τη βασική συνιστώσα για την επίτευξη από τη χώρα μας μιας ανταγωνιστικής διεθνούς παρουσίας, οι δε σχετικές προσπάθειες θα πρέπει να αφορούν τόσο την πρόσκτηση ικανότητας για επαγγελματική ένταξη όσο και την ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος, και πάντα κάτω από καθεστώς ίσων ευκαιριών και ενισχυμένης προσαρμοστικότητας. Επισημαίνεται ότι τα τελευταία χρόνια η εκμετάλλευση των κονδυλίων του Κοινωνικού

Ταμείου χαρακτηρίστηκε από δυσλειτουργίες, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορούσε την επιτυχή ενσωμάτωση σχετικών δράσεων σε επιχειρησιακά προγράμματα του κεντρικού και των περιφερειακών σκελών προηγούμενων ΚΠΣ. Επί του θέματος αυτού έγινε αναφορά από την Ο.Κ.Ε. σε προηγούμενο κεφάλαιο του παρόντος κειμένου παρατηρήσεων.

6. Είναι γεγονός ότι η έναρξη της περιόδου εφαρμογής του τρίτου ΚΠΣ θα συμπέσει για τα δύο πρώτα χρόνια με τις διαδικασίες ολοκλήρωσης του τρέχοντος. Παρά το γεγονός ότι δεν εκφράζονται ιδιαίτερες ανησυχίες σε ό,τι αφορά την επιτυχή κατάληξη των προσπαθειών για εύρυθμη και πλήρη απορρόφηση των κονδυλίων της περιόδου 1993-99, εν τούτοις η διαφαινόμενη επικάλυψη για την περίοδο 2000-2001 αναμένεται να δημιουργήσει υψηλό φόρτο στους συντελεστές παρακολούθησης-υλοποίησης, και τούτο πέρα από τον διαφαινόμενο κίνδυνο υπέρβασης από πλευράς κοινωτικών συγχρηματοδοτήσεων του καθορισθέντος ορίου ως ποσοστιαίας έκφρασης του ΑΕΠ.

Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει αυτήν την πραγματικότητα η οποία θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την κατάστρωση του προγράμματος ετήσιων δεσμεύσεων-απορροφήσεων για την προαναφερθείσα περίοδο.

Η Ο.Κ.Ε. έχει, ήδη, εκφράσει, σε προηγούμενες Γνώμες της, συγκεκριμένες απόψεις για το είδος της αναπτυξιακής πολιτικής που επιβάλλεται να ακολουθηθεί στα πλαίσια του Σ.Π.Α. 2000-2006, ώστε να υπηρετείται ο στρατηγικός στόχος της καταπολέμησης της ανεργίας με την αύξηση των θέσεων απασχόλησης (βλ. συνόψιση των απόψεων αυτών στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ της Γνώμης της Ο.Κ.Ε. με αριθ. 34 για το ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2000-2006).

Εξάλλου, η Ο.Κ.Ε. επιφυλάσσεται να αναπτύξει τις εξειδικευμένες απόψεις της επί των προβλέψεων του “ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ” για έκφραση Γνώμης σε συνδυασμό με το Επιχειρησιακό Σχέδιο “ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ”.

Πέραν, όμως, των πιο πάνω, η **Ο.Κ.Ε. κρίνει** ότι στην παρούσα Γνώμη της οφείλει να διατυπώσει τις αναγκαίες γενικής φύσεως σκέψεις για τη σύνδεση των αναπτυξιακών επιλογών με την επιδίωξη αύξησης των θέσεων εργασίας και καταπολέμησης της ανεργίας.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί αναγκαίο να επισημάνει ότι:

- Η επίτευξη του στρατηγικού στόχου της αντιμετώπισης της ανεργίας οδηγεί στην επιλογή μιας αναπτυξιακής πολιτικής στο επίκεντρο της οποίας θα βρίσκεται η δημιουργία διατηρήσιμων θέσεων εργασίας. Η επιδίωξη της πολιτικής αυτής συνεπάγεται αύξηση των (δημοσίων αλλά και ιδιωτικών) επενδύσεων και μείωση τόσο του πληθωρισμού όσο και των επιτοκίων.
- Η προσέγγιση του στόχου μείωσης της ανεργίας επιβάλλει, επίσης, τη συστηματική παρακολούθηση της υλοποίησης της πιο πάνω πολιτικής και την ετήσια αξιολόγηση των πραγματικών της αποτελεσμάτων.
- Ενοείται ότι, η πιο πάνω συστηματική παρακολούθηση θα βασιστεί και στην αναβάθμιση της ενεργού συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων.
- Η υλοποίηση, επίσης, της πιο πάνω αναπτυξιακής πολιτικής οφείλει να συνοδεύεται από συγκεκριμένα συμπληρωματικά μέτρα διευθέτησης των ανισοροπιών και των ανισοτήτων πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Ο ειδικότερος καθορισμός των μέτρων αυτών πρέπει να

επιδιωχθεί να πραγματοποιηθεί με συνεργασία των κοινωνικών εταίρων.

Α. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. Η **Ο.Κ.Ε. υπογραμμίζει** το γεγονός ότι οι δημόσιες επενδύσεις σε υποδομές, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας, ενώ απαιτείται να είναι μια από τις κατηγορίες των δημοσίων δαπανών οι οποίες θα πρέπει να προσαρμοστούν και να αναδιαρθρωθούν κατά τρόπο συμβιβάσιμο με την δημοσιονομική πειθαρχία, όπως αυτή απαιτείται από την Συνθήκη και το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, αλλά και της εύρεσης νέων μορφών συνεργασιών μεταξύ δημοσίου τομέα και ιδιωτικού. Ενόψει της προετοιμασίας του τρίτου σταδίου της Ο.Ν.Ε. και το οποίο πλέον θα εγγυάται ένα πιο σταθερό μακροχρόνια οικονομικό πλαίσιο λειτουργίας των ιδιωτικών επιχειρήσεων, οι ιδιωτικές επενδύσεις θα σημειώσουν σημαντική αύξηση, όπου κατά μέσο ετήσιο όρο σε κοινοτικό επίπεδο θα φθάσει το 6%, ενώ σε εθνικό το 10% του ΑΕΠ για την περίοδο 2000-2006 Com (98) 682. Όπως υποστηρίζει και η Επιτροπή στην ίδια ανακοίνωση, «για να συμβάλλουν πλήρως οι ιδιωτικές επενδύσεις στην αύξηση του Α.Ε.Π. και στην δημιουργία θέσεων απασχόλησης, πρέπει να συνοδευτούν από κατάλληλη ανάπτυξη των υποδομών».

2. Η **Ο.Κ.Ε. επισημαίνει** ότι τα τελευταία χρόνια κατά την εφαρμογή του Β΄ ΚΠΣ, εκδηλώθηκε ενδιαφέρον για την βελτίωση και ενίσχυση των συνεργασιών μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα για την χρηματοδότηση μεγάλων έργων υποδομής, οι οποίες συμμαχίες δεν αποτελούσαν μόνο ένα μέσο συμπληρωματι-

κής χρηματοδότησης αλλά και μέσο εισαγωγής αποτελεσματικών μεθόδων του ιδιωτικού τομέα στον προγραμματισμό και την εκμετάλλευση των έργων υποδομής. Το κράτος όμως είναι εκείνο που θεσπίζει το πλαίσιο των κινήτρων, αλλά και μειώνει την επιχειρηματική αβεβαιότητα των ιδιωτικών επιχειρήσεων να συμμετάσχουν στην κατασκευή έργων υποδομής. Εκείνο το οποίο θα πρέπει να προσδιορισθεί - τόσο από την αξιολόγηση του Β' ΚΠΣ όσο και στην εκ των προτέρων αξιολόγηση του Γ' ΚΠΣ, είναι η ικανότητα δημιουργίας εσόδων/ωφελειών των διαφόρων έργων υποδομής. Από την εμπειρία των άλλων Κ-Μ, οι τομείς των τηλεπικοινωνιών, της ενέργειας, της διαχείρισης των υδάτινων πόρων, αποφέρουν σημαντικά έσοδα, ενώ αντίθετα τα έργα μεταφορών χαρακτηρίζονται από αβεβαιότητα. **Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει** ότι θα πρέπει να εξετασθούν με ιδιαίτερη προσοχή στα πλαίσια αυτά, οι συνεργασίες μεταξύ ιδιωτικού και δημοσίου τομέα όπου με βάση την κοινοτική εμπειρία, δεν είναι κατάλληλες για όλα τα είδη των υποδομών και δεν μπορούν να αντικαθιστούν σε όλες τις περιπτώσεις τις επιχορηγήσεις, ιδίως στον τομέα των μεταφορών. Αυτό που υπερέχει για την Ο.Κ.Ε. είναι το δημόσιο συμφέρον και η εθνική ανάπτυξη. Σε οποιαδήποτε περίπτωση οι επιχειρηματικοί και επενδυτικοί κίνδυνοι στα έργα υποδομών, θα πρέπει να επιμερίζονται μεταξύ του ιδιωτικού και δημοσίου τομέα και να μην επιβαρύνεται ο κρατικός προϋπολογισμός με υψηλές και απρόβλεπτες δαπάνες. Η Δημόσια Διοίκηση θα πρέπει να προβεί σε σαφώς σχεδιασμένες συμφωνίες που να μειώνουν την ανάγκη μελλοντικής προσφυγής σε κρατικούς πόρους πλέον αυτών των αρχικών καθορισμένων και να έχουν ως αποτέλεσμα την μετα-

φορά στον ιδιωτικό τομέα των κινδύνων που του αναλογούν.

3. Η Ο.Κ.Ε. υπενθυμίζει ότι το Συμβούλιο συμφώνησε ότι τα κράτη-μέλη θα πρέπει να καταβάλλουν προσπάθειες ώστε ο προϋπολογισμός τους το 2002, να φθάσει σε επίπεδο «ισορροπίας» και να αυξήσουν τις επενδυτικές τους δαπάνες υπέρ των υποδομών και άλλων παραγωγικών δραστηριοτήτων, όπως οι πρωτοβουλίες αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού και δυναμικές πολιτικές στον τομέα της απασχόλησης, χωρίς παράλληλα να υπονομεύεται η μείωση των δημοσίων ελλειμμάτων.

Β. Η ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ Σ.Α. 2000-2006

1. Η Ο.Κ.Ε. έχει επισημάνει επανειλημμένως και σε άλλες γνωμοδοτήσεις της, την καθυστέρηση στην απορροφητικότητα των κοινοτικών κονδυλίων του Β' ΚΠΣ και των κινδύνων που εγκυμονούν από την ελλειμματική αυτή απορρόφηση όχι μόνο για την υλοποίηση του τρέχοντος Κοινοτικού Πλαισίου αλλά και αυτού του Γ' ΚΠΣ.

2. Όπως επισημαίνεται στην εκ των προτέρων αξιολόγηση, υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις στην υλοποίηση του Β' ΚΠΣ ανά διαρθρωτικό ταμείο και ειδικότερα στο εθνικό σκέλος, όπου το ΕΓΠΤΕ-Τμήμα Προσανατολισμού (Ε.Π. Γεωργίας) παρουσιάζει τον μεγαλύτερο βαθμό υλοποίησης που φθάνει το 82,3%, ενώ οι τηλεπικοινωνίες και το Μετρό των Αθηνών φθάνουν απορροφητικότητα της τάξης του 80%. Από την άλλη πλευρά, το Περιφερειακό Σκέλος (Π.Ε.Π), παρουσιάζει σημαντικές καθυστερήσεις στον σχεδιασμό και υλοποίηση των σχεδίων με αποτέλεσμα η μέση απορροφητικότητα να μην υπερβαίνει το 63,7%.

3. Η Ο.Κ.Ε. υπογραμμίζει ότι χρειάζεται διοικητική και εκπαιδευτική ενίσχυση της περιφερειακής διοίκησης. Έχει επισημανθεί, εξάλλου από την προηγούμενη γνωμοδότηση της Ο.Κ.Ε. (34) επί του Συνοπτικού Σ.Π.Α. 2000-2006, «ότι η μεταφορά μέρους της διαχείρισης από την κεντρική διοίκηση στις περιφέρειες, θα πρέπει να συνδυαστεί με άμεση διοικητική ενίσχυση, ύπαρξης καταρτισμένου προσωπικού και εξασφάλισης της εταιρικής διαβούλευσης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

4. Η Ο.Κ.Ε. συμφωνεί με τις επισημάνσεις που αναφέρονται στην εκ των προτέρων αξιολόγηση για την αδυναμία μιας αποτελεσματικής εφαρμογής του μεγαλύτερου μέρους των Π.Ε.Π. - σελ. 116,117 του ΓΕΝΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ - καθώς επίσης και με τις διαπιστώσεις - με βάση τις οποίες παρουσιάζονται διαφοροποιημένες οι διαπεριφερειακές ανισότητες σε επίπεδο χώρας μετά την λήξη του τρέχοντος κοινοτικού πλαισίου - σελ. 144 του ΓΕΝΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ - με αποτέλεσμα την τροποποίηση των μορφών στήριξης των περιοχών έτσι ώστε να αυξάνεται ο ρόλος των παρεμβάσεων σε αυτές με σαφή αναπτυξιακή διάσταση που συμβάλλουν με την σειρά τους στην αύξηση του ΑΕΠ και της απασχόλησης.

5. Διαφαίνεται και από τα στοιχεία εξέλιξης και ανάπτυξης της κάθε Περιφέρειας - Περιφερειακό Σκέλος - ότι υπάρχουν διαφοροποιήσεις στην απασχόληση ανά παραγωγικό τομέα, στην οικονομική μεγέθυνση, στα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος και στην ανάπτυξη του Τουριστικού Τομέα.

Γίνεται όμως σαφές ότι οι παραδοσιακοί τομείς και δραστηριότητες που συνέβαλλαν μέχρι σήμερα στην οικονομική αναπτυξιακή πορεία της περιφέρειας ή και των διευρυμένων περιοχών, παραμένουν ως η βάση και για την μελλοντική ανάπτυξη, υπό την προϋπόθεση της αναδιάρθρωσης τους και του εκσυγχρονισμού τους.

Η στήριξη παρεμβάσεων για υποδομές στην περιφέρεια βρίσκει σύμφωνη την Ο.Κ.Ε., διότι έτσι θα τους δοθεί η δυνατότητα:

- επέκτασης των οικονομικών δραστηριοτήτων τους,
- ένταξής τους σε διευρυμένα επιχειρηματικά και εμπορικά δίκτυα και
- άμβλυνσης της κοινωνικής απομόνωσης.

III. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ (ΤΟΜΕΑΚΟΥ) ΣΚΕΛΟΥΣ

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

1. Η Ο.Κ.Ε. συμφωνεί με την παρατήρηση που αναφέρεται στην πρώτη παράγραφο της σελ. 39 του Τομεακού σκέλους του Σ.Π.Α. και που υποστηρίζει ότι η αγορά εργασίας στο δευτερογενή και τον τριτογενή τομέα θα αυξηθεί λόγω της μείωσης της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα αλλά και της εισροής των ξένων μεταναστών. Η Ο.Κ.Ε., όμως, επισημαίνει, ότι, ειδικότερα για τους ξένους μετανάστες, η απλή αναφορά του προβλήματος στο Σ.Π.Α. δεν είναι αρκετή αλλά επιβάλλεται να συνδυασθεί με την επιλογή συγκεκριμένων πολιτικών αντιμετώπισής του. Συνεπώς, προβάλλει επιτακτική η ανάγκη χάραξης και εφαρμογής μίας συνεπούς μεταναστευτικής πολιτικής με στόχους τον ριζικό περιορισμό της λαθρομετανάστευσης αλλά και κυρίως, τη σύνδεση της μετανάστευσης με τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας σε συγκεκριμένες εργασιακές ειδικότητες σε κλαδικό και περιφερειακό επίπεδο. Προστίθεται, ότι η χάραξη αυτή της μεταναστευτικής πολιτικής θα γίνει με συνεκτίμηση και των διεθνών σχέσεων της χώρας και ιδιαίτερα των σχέσεων και των επιλογών της στο βαλκανικό χώρο.

Κατά την άποψη της Ο.Κ.Ε. τη χάραξη της νέας μεταναστευτικής πολιτικής επιβάλλουν:

- Η διαφοροποίηση της εξέλιξης της ανεργίας στην Ελλάδα σε σχέση με την αντίστοιχη εξέλιξή της στην Ε.Ε. : ενώ μέχρι το 1997 ο ρυθμός της ανεργίας στην Ελλάδα υπολείπεται του αντίστοιχου

μέσου ρυθμού της Ε.Ε. (1997: 10,3 % έναντι 11 % αντιστοίχως), το 1998 ο ρυθμός της ανεργίας στην Ελλάδα υπερκάλυψε τον αντίστοιχο ρυθμό της Ε.Ε. (10,8 % έναντι 9,9 % αντιστοίχως).

- Η επιμονή της μακροχρόνιας ανεργίας στην Ελλάδα να κυμαίνεται σε πολύ υψηλά επίπεδα : σε ολόκληρη τη διάρκεια της 10ετίας του 1990 (περιλαμβανομένου και του 1998) η μακροχρόνια ανεργία στην Ελλάδα, ως ποσοστό επί της συνολικής ανεργίας, κινείται σε επίπεδα υψηλότερα των επιπέδων της αντίστοιχης μέσης ετήσιας μακροχρόνιας ανεργίας στην Ε.Ε. των 15 (1998: 56,5 % στην Ελλάδα έναντι 50 % στη Ε.Ε.).

- Ο διαφαινόμενος κίνδυνος η αναμενόμενη αύξηση της απασχόλησης να μη οδηγήσει σε ισόποση μείωση της ανεργίας λόγω των πιέσεων στην αγορά εργασίας και από την εισροή ξένων μεταναστών.

2. Η Ο.Κ.Ε. σημειώνει με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τις επισημάνσεις της παραγρ. 2 της σελ. 39 του ΤΟΜΕΑΚΟΥ ΣΚΕΛΟΥΣ του Σ.Π.Α. για την αμοιβή της εργασίας. Η διατύπωση, βεβαίως, του σχετικού κειμένου έχει γενικό χαρακτήρα και αναφέρεται στο διεθνές και κυρίως το ευρωπαϊκό περιβάλλον, χωρίς να εξειδικεύεται στην περίπτωση της Ελλάδας και μάλιστα στα πλαίσια του συγκεκριμένου Σ.Π.Α. Με βάση, όμως, τις επισημάνσεις αυτές η Ο.Κ.Ε. κρίνει σκόπιμο να διατυπώσει τις σχετικές απόψεις της, αφού δεν είναι επιτρεπτό να αποφεύγεται η ψηλάφηση κρίσιμων θεμάτων για το

μέλλον της εργασίας στην Ελλάδα. Οι συνθήκες παγκοσμιοποίησης των οικονομιών, ειδικότερα μετά την εισαγωγή του ΕΥΡΩ ως ενιαίου νομίσματος που διευκολύνει και επισπεύδει την παγκοσμιοποίηση των ευρωπαϊκών οικονομιών μέσω της ευρωπαϊκοποίησης τους, οδηγούν στη διαμόρφωση ενός νέου εργασιακού περιβάλλοντος στο χώρο της παραγωγής και ενός νέου συστήματος εργασιακών σχέσεων.

Οι νέες αυτές εργασιακές σχέσεις παρουσιάζουν την τάση, μεταξύ άλλων να οδηγήσουν και στη διαμόρφωση των εργατικών αμοιβών μέσα από δύο συνιστώσες:

Η πρώτη συνιστώσα της αμοιβής της εργασίας :

- θα αφορά όλους τους απασχολούμενους με σχέση μισθωτής εργασίας, θα είναι, δηλαδή γενικής εφαρμογής και
- θα προσδιορίζεται από τη συνδυασμένη σύγκλιση των κριτηρίων της διασφάλισης ενός αξιοπρεπούς ορίου διαβίωσης.

Η δεύτερη συνιστώσα της αμοιβής της εργασίας :

- θα έχει συμπληρωματικό χαρακτήρα και θα προστίθεται στο πρώτο τμήμα αμοιβής της εργασίας και
- θα είναι ανάλογο με την κατά περίπτωση αξιολογημένη ομαδική ή ατομική παραγωγικότητα, ώστε με τη δίκαιη αυτή κατανομή του μεριδίου της αυξημένης παραγωγικότητας στους συντελεστές της παραγωγής να ευνοείται και να ενισχύεται η κερδοφορία των επενδύσεων με ταυτόχρονη ανάλογη βελτίωση της οικονομικής και εργασιακής θέσης των εργαζομένων.

Με τη διαμόρφωση αυτή των αμοιβών της εργασίας που θα αποτελέσουν αντικείμενο Συλλογικών Διαπραγματεύσεων:

- θα συμμετέχουν και οι εργαζόμενοι στο προϊόν της παραγωγής που οφείλεται στην αυξημένη παραγωγικότητα και μάλιστα η συμμετοχή τους θα είναι ανάλογη με την κατά περίπτωση συμβολή τους στην αύξηση της παραγωγικότητας,

- δεν θα επιβαρύνονται υπέρμετρα - δηλαδή σε βαθμό που να υπερβαίνει την αύξηση της παραγωγικότητάς τους - κλάδοι και επιχειρήσεις που επιβιώνουν οριακά, ώστε να επιβληθεί η επιβίωσή τους με απώτερο στόχο να επιδιωχθεί και να καταστεί εφικτός ο εκσυγχρονισμός και η βελτίωση της παραγωγικότητάς τους οπότε και θα δίνουν και το δεύτερο τμήμα της αμοιβής της εργασίας το αντίστοιχο με την αύξηση της παραγωγικότητας και

- παρέχεται εγγύηση ότι οι αμοιβές της εργασίας στις περιπτώσεις μηδενικής ή και αρνητικής αύξησης της παραγωγικότητας θα είναι τέτοιου ύψους ώστε να καλύπτουν ένα αποδεκτό επίπεδο διαβίωσης.

3. Το θέμα της ευελιξίας θα απασχολήσει τους κοινωνικούς εταίρους σε συζητήσεις που θα γίνουν στο επόμενο διάστημα και θα αναζητηθούν τυχόν συγκλήσεις, με στόχο την ενίσχυση της απασχόλησης και βελτίωση της παραγωγικότητας.

4. Η επιλογή της ενίσχυσης των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης κρίνεται και από την Ο.Κ.Ε. επιβεβλημένη και συνεπώς, ορθώς αποτελεί βασικό άξονα του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση στη βάση του οποίου στηρίζεται το Σ.Π.Α. ανθρώπινων πόρων για την επαγγελματική κατάρτιση και την απασχόληση. Όμως, είναι αναγκαίο να τονισθεί, εξ υπαρχής, ότι η ενίσχυση και προτεραιότητα των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, δεν επιτρέπεται να οδηγήσει σε υποβάθμιση της αναγκαιότητας της παράλληλης λειτουργίας

και των παθητικών πολιτικών απασχόλησης ώστε να διασφαλίζεται η διαβίωση και των ανέργων σε κοινωνικώς ανεκτά επίπεδα.

5. Η Ο.Κ.Ε. συμφωνεί με τα αναφερόμενα στο ΤΟΜΕΑΚΟ ΜΕΡΟΣ (σελ. 47) για την αντιμετώπιση της διαρθρωτικής ανεργίας, επισημαίνει, όμως, ότι οι τελευταίες αναφορές του ΟΟΣΑ στο ύψος της διαρθρωτικής ανεργίας στην Ελλάδα το ανεβάζουν στο 55-58 % (και όχι στο 30-40 %) του συνολικού ύψους της ελληνικής ανεργίας.

Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

1. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί αναγκαία για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό και εφαρμογή του Σ.Π.Α. 2000-2006 τη διαμόρφωση των αναγκαίων μηχανισμών και λοιπών προϋποθέσεων ανάπτυξης ενός ευρύτατου φάσματος κοινωνικού διαλόγου. Ο διάλογος αυτός πρέπει να διαρθρώνεται σε 4 επίπεδα:

- το εθνικό,
- το τομεακό,
- το περιφερειακό και
- το νομαρχιακό.

Παράλληλα με την ανάπτυξη του κοινωνικού διαλόγου μεταξύ των συντελεστών της παραγωγής, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί απολύτως χρήσιμη τη διαμόρφωση του κατάλληλου κλίματος ανάπτυξης ενός ευρύτερου κοινωνικού διαλόγου που θα περιλάβει όλα τα τμήματα της ελληνικής κοινωνίας. Η Ο.Κ.Ε. κρίνει ότι το υφιστάμενο σήμερα αντίστοιχο θεσμικό πλαίσιο ευρύτερου φάσματος κοινωνικού διαλόγου (Ο.Κ.Ε., Ο.Μ.Ε.Δ., Ε.Ι.Ε. κ.λ.π) είναι επαρκές δεν γίνεται, όμως, η αποτελεσματικότερη πάντοτε αξιοποίησή του. Ειδικότερα, σε σχέση με τις Νομαρχιακές Ο.Κ.Ε. (Ν.Ο.Κ.Ε.), η παροχή σ' αυτά της δυνατότητας συζήτησης και έκφρασης Γνώμης επί των αντίστοιχων, κατά

περίπτωση, Π.Ε.Π. αναμένεται να προσδώσει χαρακτήρα κινητοποίησης του συνόλου των κοινωνικών δυνάμεων σε τοπικό επίπεδο και να διευκολύνει στη συνέχεια τη διαδικασία υλοποίησης και εφαρμογής των επιλογών του Σ.Π.Α. 2000-2006. Η Ο.Κ.Ε. επανέρχεται, εν προκειμένω, στις παρατηρήσεις και επισημάνσεις που έχει, ήδη, διατυπώσει κατά την έκφραση της πρόσφατης Γνώμης της για το Συνοπτικό Σχέδιο Σ.Π.Α. 2000-2006 (Γνώμη Ο.Κ.Ε. αρ. 34).

Στις πιο πάνω παρατηρήσεις προστίθεται ότι η παρακολούθηση των εξελίξεων του κοινωνικού διαλόγου σε ευρωπαϊκό επίπεδο και η προσπάθεια μεταφύτευσης των εξελίξεων αυτών στην Ελλάδα, μπορεί να αποδειχθεί πολύ χρήσιμη.

2. Το μείζον ζήτημα του οποίου η αντιμετώπιση στα πλαίσια του ποικίλου επιπέδου κοινωνικού διαλόγου θα πρέπει να επιδιώκεται, αποτελεί ο εντοπισμός των σημείων επαφής και η ενίσχυση των συνδέσμων ανάμεσα στις πολιτικές οικονομικής μεγέθυνσης και στους στόχους και τις επιλογές της κοινωνικής προστασίας.

Τα ειδικότερα ερωτήματα στα οποία καλείται να απαντήσει ο κοινωνικός διάλογος θα πρέπει να είναι τα εξής:

- Ποιες είναι οι κρίσιμες συνδέσεις και αλληλεξαρτήσεις των οικονομικών μεταλλαγών (παγκοσμιοποίηση, τεχνολογική πρόοδος, ανταγωνιστικότητα) και των κοινωνικών στόχων (κοινωνική συνοχή, κοινωνική προστασία, απασχόληση κ.λ.π.) και ποια είναι τα σημεία κλειδιά αυτών των συνδέσεων και αλληλεξαρτήσεων.
- Ποιες προϋποθέσεις (πολιτικών επιλογών, θεσμικές, ρυθμιστικές κ.λ.π.) μπορούν να στηρίξουν την εθνική ανταγωνι-

στικότητα με συνεκτίμηση και των αντίστοιχων πολιτιστικών, ιστορικών, παραγωγικών και άλλων εθνικών ιδιαιτεροτήτων.

- Με ποια εργαλεία θα ενσωματώσουμε τις επιλογές της κοινωνικής προστασίας στο σύστημα και τις διαδικασίες λήψης των οικονομικών αποφάσεων.

- Ποιες είναι οι αναγκαίες, κατά περίπτωση, διαρθρωτικές αλλαγές των οποίων η λήψη προαπαιτεί σύγκλιση των απόψεων των κοινωνικών δυνάμεων. Η απάντηση στο ειδικότερο αυτό ερώτημα παραμένει ιδιαίτερα κρίσιμη όχι μόνο λόγω της συνθετότητας και της αλληλεξάρτησης των απαραίτητων διαρθρωτικών αλλαγών και ειδικών παρεμβάσεων αλλά και λόγω των μεγάλων προκλήσεων που οι αλλαγές και παρεμβάσεις αυτές συνεπάγονται σε επίπεδα πολιτικής και θεσμών. Στις προκλήσεις αυτές υπάγονται και τα θέματα ρύθμισης των εισοδηματικών αναδιανομών που η εφαρμογή των διαρθρωτικών παρεμβάσεων συνεπάγεται και η κατάστρωση των συνεπών πολιτικών προώθησης των αναδιανομών αυτών.

Η ΚΑΤΑΣΤΡΩΣΗ ΕΝΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

1. Ειδικότερα για τα αναφερόμενα στο ρόλο της επαγγελματικής κατάρτισης και τη σημασία της για την αντιμετώπιση της διαρθρωτικής ανεργίας η Ο.Κ.Ε. θεωρεί χρήσιμο να επισημάνει τα εξής:

- Η κυρίαρχο, σήμερα, νοοτροπία αντιμετώπιζει τα προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης ως μεθόδους ευκαιριακής οικονομικής ενίσχυσης των ανέργων και όχι ως ευκαιρίες απόκτησης επαγγελματικών γνώσεων και εμπειριών, ικανών να βελτιώσουν τις εργασια-

κές δεξιότητες των ανέργων που συμμετέχουν στα σχετικά προγράμματα.

- Οι διαπιστώσεις, με συγκεκριμένες αξιόπιστες μετρήσεις, της συμμετοχής της διαρθρωτικής ανεργίας κατά 55-58 % στο ύψος της συνολικής ανεργίας στην Ελλάδα, αναδεικνύουν τη σπουδαιότητα του ρόλου που καλείται να διαδραματίσει το σύστημα παραγωγής των αναγκαίων εργασιακών ειδικοτήτων (και συνεπώς, επιτυχούς αντιμετώπισης της αντίστοιχης διαρθρωτικής ανεργίας) σε κλαδικό και περιφερειακό επίπεδο στην Ελλάδα. Η Ο.Κ.Ε. έχει την άποψη ότι οφείλουμε, πλέον, να διαμορφώσουμε ένα συνολικό και συνεπές “ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ”, με σαφώς διακριτά τα επί μέρους συστατικά στοιχεία του που αναφέρονται:

- ✓ Στον καθορισμό των πεδίων κατάρτισης με βάση τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας.
- ✓ Στον προσδιορισμό των κατά εργασιακή ειδικότητα εκπαιδευτικών πακέτων.
- ✓ Στις προδιαγραφές ίδρυσης και λειτουργίας των δομών των φορέων κατάρτισης.
- ✓ Στις προϋποθέσεις και διαδικασίες πιστοποίησης των γνώσεων που αποκτήθηκαν μέσω της διαδικασίας επαγγελματικής κατάρτισης.
- ✓ Στη διαδικασία επιλογής των εκπαιδευτών και προσδιορισμού των αναγκαίων τυπικών και ουσιαστικών τους προσόντων.
- ✓ Στην αποτελεσματική σύνδεση της αρχικής εκπαίδευσης με τη συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση.

Η διαμόρφωση των επί μέρους αυτών στοιχείων του “ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ” παρουσιάζεται, σήμερα, ως απολύτως απαραίτητη προϋπόθεση για την αποτελεσματική αξιο-

ποίηση των κονδυλίων που θα διατεθούν από το Γ ΚΠΣ για την επαγγελματική κατάρτιση.

- Σε πλήρη αντίθεση με τα παραπάνω, η συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση, σήμερα, στην Ελλάδα, αντιμετωπίζεται ευκαιριακά, χωρίς συντονισμό των πιο πάνω στοιχείων της αλλά και χωρίς θεσπισμένες προϋποθέσεις αποτελεσματικής χρήσης των σχετικώς διατιθέμενων πόρων. Αυτά σημαίνουν ότι δεν μπορούμε να μιλούμε για “ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ” στη Ελλάδα σήμερα, αφού όσα ισχύουν πολύ απέχουν από το να συνιστούν ένα συνεπές και συντονισμένο συνολικό αντίστοιχο Σύστημα.

- Βασικό στοιχείο επιτυχίας ενός συστήματος επαγγελματικής κατάρτισης αποτελεί η δυνατότητα έγκαιρης πρόβλεψης των εργασιακών εκείνων ειδικοτήτων που θα ζητηθούν από την πραγματική οικονομία (και ειδικότερα από την αγορά εργασίας) στα προσεχή 10-15 χρόνια. Σημειώνεται ότι η έγκαιρη αυτή πρόβλεψη μπορεί να οδηγήσει στην έγκαιρη, επίσης, παραγωγή, μέσω ενός Εθνικού Συστήματος Επαγγελματικής Κατάρτισης, των αναγκαίων εργασιακών ειδικοτήτων σε κλαδικό αλλά και περιφερειακό επίπεδο.

- Παρά τη θεμελιακή, όμως, σημασία της έγκαιρης πρόβλεψης των αναγκών σε συγκεκριμένες εργασιακές ειδικότητες, διαπιστώνεται η απουσία της λειτουργίας ενός επιστημονικώς άρτιου μοντέλου εκτίμησης των μελλουσών αντίστοιχων αναγκών της ελληνικής αγοράς εργασίας για τα προσεχή 10-15 χρόνια. Η πραγματοποιούμενη, σήμερα, πρόβλεψη, μέσω του “ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ” (ΕΠΑ) έχει

σαφώς εμπειρικό χαρακτήρα, αφού βασίζεται σε συγκεκριμένα εμπειρικά δεδομένα, ποσοτικού, κυρίως, χαρακτήρα και πάντως, περιστασιακής σημασίας (στερούμενα δηλαδή, μακροχρονιότερης διάστασης).

- Στις υφιστάμενες αδυναμίες του σημερινού καθεστώτος συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης πρέπει να καταγραφούν και τα εξής:

- ✓ Δεν υπάρχει προσδιορισμένη ύλη κατάρτισης (εκπαιδευτικό πακέτο) αλλά οι φορείς κατάρτισης παρέχουν το κατά τη δική τους, εκάστοτε, κρίση και βούληση γνωστικό υλικό.

- ✓ Δεν υπάρχει κατάλληλα επιλεγμένο και πιστοποιημένο επαρκές εκπαιδευτικό προσωπικό.

- ✓ Δεν υπάρχει αξιόπιστη μέθοδος και διαδικασία αξιολόγησης των γνώσεων που αποκτήθηκαν ή έστω της επιμέλειας που επέδειξαν οι καταρτιζόμενοι κατά τη διάρκεια του προγράμματος κατάρτισης.

2. Η άρση των πιο πάνω αδυναμιών οφείλει να αποτελεί πρωταρχική επιδίωξη στην πορεία θέσπισης του “ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ”. Σε σχέση, ειδικότερα, με την ανάγκη πιστοποίησης των παρεχόμενων γνώσεων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης επιβάλλεται η αναβάθμιση της σημασίας του τίτλου παρακολούθησης και επιμέλειας των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης και η καθιέρωσή τους στην κοινωνική συνείδηση ως τίτλων ουσιαστικής πρόσκτησης συγκεκριμένων επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων. Μια παρόμοια ποιοτική αλλαγή θα μετατρέψει τη αναξιόπιστη σημερινή εικόνα των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης σε εικόνα αποδοχής και αξιοποίησης από την αγορά εργα-

σίας των ανέργων που θα έχουν συμμετάσχει σε παρόμοια προγράμματα.

3. Με βάση τα πιο πάνω η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι τα προγράμματα κατάρτισης οφείλουν να λειτουργήσουν ως πηγές στελέχωσης των ελληνικών επιχειρήσεων σε συγκεκριμένες εργασιακές ειδικότητες που δεν προσφέρονται από την αγορά εργασίας σε αριθμούς ανάλογους με τις αντίστοιχες ανάγκες της πραγματικής οικονομίας.

4. Επισημαίνεται, τέλος, ότι τα πιο πάνω, αποτελούν συμπληρωματικές παρατηρήσεις σε όσα η Ο.Κ.Ε. έχει ήδη, επισημάνει σε προηγούμενες σχετικές Γνώμες της και κυρίως στις αναφερόμενες στην επαγγελματική κατάρτιση (βλ. Γνώμη Ο.Κ.Ε. με αριθ. 17).

5. Σε σχέση με την ιεράρχηση των προτεραιοτήτων των παρεμβάσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος “Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση” και των αντίστοιχων παρεμβάσεων των επί μέρους “Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων” η Ο.Κ.Ε. παρατηρεί ότι οι σχετικές αναφορές που αναπτύσσονται στη σελ. 59 του ΤΟΜΕΑΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ μπορούν να δημιουργήσουν ανησυχίες περί έλλειψης συνολικής εξ υπαρχής οπτικής εικόνας της κατάστρωσης και της διαπλοκής των προτεραιοτήτων αυτών. Η ειδικότερη, υπό μορφή παραδείγματος, αναφορά ότι ενώ η δημιουργία και λειτουργία υποδομών παρακολούθησης, αξιολόγησης και υλοποίησης ενεργειών κατάρτισης αποτελεί στόχο πρώτης και άμεσης προτεραιότητας, δεν έχει, εν τούτοις, προσδιορισθεί (ούτε και προβλέπεται πότε θα προσδιορισθεί) το εύρος και η ένταση δημιουργίας τέτοιων δομών ούτε και τα είδη των υποδομών αυτών που είναι επιτακτικά αναγκαία για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση του συνόλου των παρεμβάσεων που προβλέπονται στο

Σ.Π.Α. 2000-2006. Η διατύπωση αυτή του κειμένου είναι εύλογο να δημιουργεί αμφιβολίες για τις πραγματικές προοπτικές χρονικού προσδιορισμού του είδους αλλά και του εύρους και της έντασης των υποδομών αυτών.

6. Οι επισημάνσεις των ιδιαίτερων δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι μικρές επιχειρήσεις στον προσδιορισμό των απαιτήσεών τους σε κατάρτιση και την εκπόνηση σχεδίων για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων τους και η καταγραφή των αιτιών των δυσκολιών αυτών (ατέλειες ενημέρωσης και πληροφόρησης, οργανωτικοί και χρηματοδοτικοί περιορισμοί), δε συνοδεύονται από εξειδικευμένες προτάσεις ή κατευθύνσεις λύσεων για την αντιμετώπιση των σχετικών προβλημάτων. Η ειδική αναφορά στην ανάγκη “αναδιοργάνωσης των αντίστοιχων προγραμμάτων προς τις κατευθύνσεις διευκόλυνσης της συμμετοχής των μικρών επιχειρήσεων στα προγράμματα ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού τους και σύμφωνα με τις ανάγκες και τα προβλήματα ανταγωνιστικότητας που αντιμετωπίζουν”, πέραν του ασαφούς και γενικολόγου χαρακτήρα της, φαίνεται να εμφανίζει το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα ως διαδικασία προσέγγισής του. Η Ο.Κ.Ε. έχει τη γνώμη ότι η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού των μικρών επιχειρήσεων προσλαμβάνει κρίσιμο χαρακτήρα, στα πλαίσια του Σ.Π.Α. 2000-2006, για την αντιμετώπιση της ανεργίας, με δεδομένη τη διαπίστωση ότι στις μικρές επιχειρήσεις απασχολούνται τα 2/3 των εργαζομένων. Συνεπώς, η καταγραφή του προβλήματος των συναφών δυσχερειών των μικρών επιχειρήσεων δεν αρκεί. Επιβάλλεται και η επιλογή και υπόδειξη των αναγκαίων συγκεκριμένων λύσεων.

7. Η ανάγκη θέσπισης και λειτουργίας ενός “ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ” υπερβαίνει την ανάγκη συντονισμένης λειτουργίας του Εθνικού

Κέντρου Πιστοποίησης με τις Δομές Παρακολούθησης της αγοράς εργασίας και Ανάπτυξης Πολιτικών και με την αντίστοιχη Δομή Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης του Υπουργείου Παιδείας (σελ. 52 του ΤΟΜΕΑΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ). Πέραν της διασύνδεσης όλων των σχετικώς υφισταμένων Δομών δεν θα ήταν άσκοπο να εξετασθεί και η πιθανότητα ενιαιοποίησης συγκεκριμένων εκ των υφισταμένων Δομών. Εξάλλου, θα ήταν χρήσιμο να μελετηθεί η μέχρι σήμερα αποτελεσματικότητα του καθεστώτος αρμοδιότητας 2 Υπουργείων σε θέματα επαγγελματικής κατάρτισης σε σχέση και με τις αντίστοιχες ρυθμίσεις στις λοιπές χώρες της Ε.Ε. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί χρήσιμο να επισημάνει ότι:

- Ο σχεδιασμός της αρχικής εκπαίδευσης δεν επιτρέπεται, πλέον, να μη συνεκτιμά και τις διαφαινόμενες (με βάση συγκεκριμένες μελέτες και έρευνες, βλ. πιο πάνω παρ.....) ανάγκες της αγοράς εργασίας.
- Ο σωστός εξ ύπαρξης προσδιορισμός της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης διευκολύνει τη σύνδεσή της με τη συνεχιζόμενη κατάρτιση.
- Η διαμόρφωση των όρων θέσπισης και λειτουργίας ενός ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ προϋποθέτει ως πρωταρχικό στοιχείο την ύπαρξη Δομών Παρακολούθησης και Έρευνας της αγοράς εργασίας και την αξιόπιστη προσέγγιση των τάσεων και εξελίξεων της αγοράς αυτής.

8. Η Ο.Κ.Ε. παρατηρεί ότι οι διατυπώσεις για την ανάγκη κατανομής, κατά την πρώτη Ζετία (2000-2002), μικρών μόνο ποσών για τις δράσεις με περιφερειακή διάσταση, στις Περιφέρειες (άμεση διαχείριση από τις Περιφέρειες) υπονοεί ότι όχι μόνο δεν υφίστανται σήμερα αλλά και ότι θα δημιουργηθούν μόνο μετά το 2002 κατάλληλες δομές και μηχανισμοί στις Περιφέρειες που θα ε-

πιτρέψουν την πλήρη αποκέντρωση των σχετικών κονδυλίων (βλ. σελ. 66 του ΤΟΜΕΑΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ). Η διαπίστωση, όμως, αυτή σημαίνει ότι στη διάρκεια των 3/7 του χρόνου διάρκειας του Σ.Π.Α. που συνιστά μεγάλο χρονικό διάστημα, οι Περιφέρειες θα αδυνατούν να λειτουργήσουν αποτελεσματικά για την αποκεντρωτική λειτουργία του Σ.Π.Α. Εξάλλου, στο κείμενο δεν προσδιορίζεται ο τρόπος εκτίμησης του χρόνου δημιουργίας στις Περιφέρειες των κατάλληλων δομών και μηχανισμών αποκέντρωσης. Κατά την άποψη της Ο.Κ.Ε. επιβάλλεται να συντηρηθεί ο χρόνος της Ζετίας στο μισό περίπου με την άμεση προώθηση όλων των θεσμικών και οργανωτικο-διοικητικών ρυθμίσεων που μπορούν να οδηγήσουν στη δημιουργία στις Περιφέρειες των αναγκαίων δομών και μηχανισμών αποκέντρωσης.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Οι διαρθρωτικές παρεμβάσεις στο χώρο της ενέργειας για την περίοδο 2000-2006 εστιάζονται στην ολοκλήρωση και αναβάθμιση των ενεργειακών υποδομών, τη διασύνδεση με διεθνή ενεργειακά δίκτυα, την προώθηση ΑΠΕ, τη μείωση της ενεργειακής έντασης (εξοικονόμηση, συμπαραγωγή) και τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη χρήση ενέργειας σε συνδυασμό και με τη συμμόρφωση στη διαμορφούμενη κοινοτική και διεθνή νομοθεσία.

Η Ο.Κ.Ε. εκφράζει κατ' αρχάς τη σύμφωνη γνώμη της ως προς το γενικό περίγραμμα του νέου ΕΠΕ όπως αυτό προδιαγράφεται από τους προαναφερθέντες άξονες, προχωρώντας παράλληλα και στις παρακάτω ειδικότερες παρατηρήσεις.

1. Η έναρξη υλοποίησης του νέου Επιχειρησιακού Προγράμματος θα συμπέσει με την ενεργοποίηση της εθνικής νομοθεσίας ως

προς την απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας σαν απόρροια της οδηγίας 96/92 της Ε.Ε. Κάτω από αυτό το πρίσμα, προβλέπεται μέσα από το σχέδιο του νέου ΕΠΕ διεύρυνση της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας.

Κατά συνέπεια, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει την ανάγκη εγκατάστασης θεσμικού και διαδικαστικού πλαισίου που να διευκολύνει την επί ίσοις όροις αντιμετώπιση όλων των συντελεστών της νέας πραγματικότητας που αναμένεται να ισχύσει από τις αρχές του 2001 για την ηλεκτρική ενέργεια στη χώρα μας, μεριμνώντας παράλληλα και για την ενίσχυση των απαραίτητων για το σκοπό αυτό δημόσιων, ιδιωτικών ή μικτών υποδομών. Ταυτόχρονα, και δεδομένου ότι τα τελευταία χρόνια εφαρμογής του νέου ΚΠΣ αναμένεται να συμπέσουν τουλάχιστον με προκαταρκτικές εξελίξεις ή και παρεμβάσεις που θα στοχεύουν στην εξυπηρέτηση μιας ορατής προθεσμίας για την έναρξη της απελευθέρωσης της αγοράς του φυσικού αερίου, η Ο.Κ.Ε. είναι της γνώμης ότι τα παραπάνω, έστω και υπό μορφήν περιγράμματος θα πρέπει ήδη να προβλεφθούν στο υπό σχολιασμό ΕΠΕ κατά την εξειδίκευσή του.

2. Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φορείς πλην ΔΕΗ διέπεται μέχρι σήμερα από τον νόμο 2244/94 (Εναλλακτικές πηγές ενέργειας και ρύθμιση θεμάτων ιδιοπαραγωγής), οι δε σχετικές επενδύσεις ενισχύονται σήμερα σύμφωνα με τις διατάξεις του αναπτυξιακού νόμου 2601 και των κανόνων που διέπουν τα υποπρογράμματα 2 και 3 του τρέχοντος ΕΠΕ. Σε ό,τι αφορά τον χώρο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ), τα τελευταία δύο χρόνια σηματοδοτήθηκαν από την έναρξη λειτουργίας των πρώτων ιδιωτικών αιολικών πάρκων στη

χώρα μας, ενώ ταυτόχρονα σημαντικός αριθμός ανάλογων επενδύσεων, όπως επίσης και μικρών υδροηλεκτρικών έργων έχουν ενταχθεί στο ΕΠΕ του Β' ΚΠΣ, καθώς και στο προαναφερθέν θεσμικό πλαίσιο επιχορηγήσεων και κινήτρων και αρκετές εξ' αυτών ευρίσκονται στη φάση της υλοποίησης. Παράλληλα, η ΔΕΗ προχώρησε στην εξομοίωση των τιμολογίων αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας προερχόμενης από αιολικά πάρκα με πρόσβαση στο διασυνδεδεμένο δίκτυο με τα ισχύοντα για τις νησιωτικές περιοχές. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό και με την αναμενόμενη προϊούσα απελευθέρωση, καθώς και με τους διαμορφούμενους νέους προσανατολισμούς της Ε.Ε. για τις ΑΠΕ, αναμένεται να δώσει ώθηση στις σχετικές επενδύσεις.

Παρά ταύτα, και ενώ η απλοποίηση των γραφειοκρατικών διαδικασιών που σχετίζονται με τα έργα αυτά έχει σημειώσει κάποια πρόοδο, εν τούτοις εξακολουθεί να εκκρεμεί η άρση σοβαρών εμποδίων που αντιστρατεύονται τις στην προηγούμενη παράγραφο διαγνωσθείσες καλές προοπτικές. Πιο συγκεκριμένα, πέρα από τις χρονοβόρες διαδικασίες χωροθέτησης, οι δυσλειτουργίες εντοπίζονται στην υποχρέωση την απορρέουσα από τον νόμο 2244/94 για εκχώρηση της κυριότητας των δικτύων πρόσβασης και των υποσταθμών των ιδιωτών επενδυτών στη ΔΕΗ. Αποτέλεσμα της παραπάνω πραγματικότητας είναι να αμφισβητείται επιλεξιμότητα για συγχρηματοδότηση των σχετικών δαπανών που σε μερικές περιπτώσεις εγγίζουν και το 30% του κόστους μιας μονάδας ΑΠΕ.

Άλλο σημαντικό πρόβλημα σχετίζεται και με τον κορεσμό των δυνατοτήτων της ΔΕΗ να δεχθεί πρόσθετα φορτία προερχόμενα από ιδιοπαραγωγή στο σύνολο σχεδόν των περιοχών της χώρας που εμφανίζουν ικανοποιητικό αιολικό δυναμικό. Τούτο οφείλε-

ται πρωτίστως στην αόριστη διάρκεια του παρεχόμενου δικαιώματος προς υποψήφιους επενδυτές ως προς τη δέσμευση ισχύος σε συσχετισμό με τις οροφές τις οποίες έχει εγκαταστήσει κατά περιοχές η ΔΕΗ ως απόρροια της χωρητικότητας του δικτύου της. Αποτέλεσμα των παραπάνω είναι τα σχετικά δικαιώματα σε πολλές περιπτώσεις να μην μετουσιώνονται σε ενεργειακές επενδύσεις και να αποτελούν ακόμα και αντικείμενο συναλλαγής μεταξύ κατόχων και μελλοντικών παραγωγών. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι οι παραπάνω παράγοντες επηρεάζουν δυσμενέστερα την ωριμότητα των υποβαλλομένων για συγχρηματοδότηση έργων, τονίζοντας παράλληλα ότι η προβλεπόμενη δομή του συστήματος ηλεκτροδότησης της χώρας μετά την απελευθέρωση δεν παραπέμπει σε αυτόματη άρση των παραπάνω αντικινήτρων.

3. Είναι γεγονός, όπως άλλωστε αναφέρεται και στο υπό σχολιασμό κείμενο, ότι η εισαγωγή του φυσικού αερίου επιτρέπει την αποτελεσματική προώθηση πολλαπλών στόχων της ενεργειακής πολιτικής, τόσο από πλευράς διαφοροποίησης των πηγών όσο και από πλευράς στήριξης της προσπάθειας για απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Παράλληλα παρέχεται η δυνατότητα αποτελεσματικής εξυπηρέτησης και του στόχου για μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που είναι συνυφασμένες με τη χρήση ενεργειακών προϊόντων.

Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι η σε μακροπρόθεσμη βάση διατήρηση των εκκρεμοτήτων σε ό,τι αφορά την επέκταση του δικτύου φυσικού αερίου, ιδιαίτερα στη Δυτική Ελλάδα και τη διασύνδεση με την αντίστοιχη διευρωπαϊκή υποδομή, θα οδηγήσει στην παγίωση συγκριτικών μειονεκτημάτων για ένα μεγάλο κομμάτι της ελληνικής επικράτειας, τα οποία θα αποτρέπουν αφενός την ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων α-

φετέρου θα διατηρήσουν σε εθνικό επίπεδο βιομηχανίες και λοιπούς ενεργειακούς καταναλωτές δύο κατηγοριών.

4. Όπως ήδη ανεφέρθη, το νέο ΕΠΕ προβλέπει τη συνέχιση των προσπαθειών για μείωση της ενεργειακής έντασης με επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας, μείωσης των απωλειών των δικτύων μεταφοράς και επέκταση της συμπαραγωγής. Ειδικά σε ό,τι αφορά αυτό το τελευταίο, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι οι περισσότερες των επενδύσεων συμπαραγωγής, των οποίων η συγχρηματοδότηση εγκρίθηκε στο πλαίσιο του τρέχοντος ΕΠΕ, καθυστερούν λόγω προβλημάτων που σχετίζονται με τις διαδικασίες που απορρέουν από την ΚΥΑ 69269/5387/1990 «Κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων - έγκριση περιβαλλοντικών όρων» σε εφαρμογή σχετικής Κοινοτικής νομοθεσίας.

Η Ο.Κ.Ε. λαμβάνοντας υπόψη και τους νέους κανονισμούς των διαρθρωτικών ταμείων σε ό,τι αφορά τις προθεσμίες για μετουσίωση των δεσμεύσεων σε απορροφήσεις, θέτει θέμα προσμέτρησης του βαθμού ωρίμανσης κάθε έργου ως κριτηρίου για την έγκριση της έναρξης υλοποίησής του κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο που αυτό υποβάλλεται.

5. Στο προς σχολιασμό κείμενο γίνεται εκτενής αναφορά στην έννοια της εξοικονόμησης ενέργειας καθώς και στις δράσεις οι οποίες θα την υπηρετήσουν. Αντίθετα, δεν γίνεται μνεία για το εξίσου σοβαρό θέμα της ορθολογικοποίησης της χρήσης ενέργειας που μπορεί σε απόλυτα μεγέθη να μην οδηγεί σε εξοικονόμηση ενέργειας σε επίπεδο θέσης κατανάλωσης, πλην όμως η συνισταμένη των σχετικών παρεμβάσεων στοχεύει μέσω της εξομάλυνσης της καταναλωτικής συμπεριφοράς σε εξοικονόμηση ενέργειας σε εθνικό επίπεδο. Τέτοιες παρεμβάσεις

μπορούν να αφορούν επενδύσεις που να επιτρέπουν στις επιχειρήσεις τη χρονική μετατόπιση φορτίων με στόχο την εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που παρέχουν τα διαφορεικά τιμολόγια της ΔΕΗ τα οποία από τη δική τους πλευρά στοχεύουν στην εξομάλυνση της «καμπύλης κατανάλωσης» για την ηλεκτρική ενέργεια, όχι μόνον σε ημερήσια αλλά και σε ετήσια βάση.

Η Ο.Κ.Ε. εκφράζει τη Γνώμη ότι θα πρέπει να ληφθεί για τα παραπάνω μέριμνα στο νέο ΕΠΕ τόσο σε επενδυτικό όσο και σε μελετητικό επίπεδο. Δηλαδή να υποστηριχθεί η «ορθολογική χρήση της ενέργειας» και όχι απλώς η «εξοικονόμηση ενέργειας».

ΓΕΩΡΓΙΑ

Α. Παρούσα κατάσταση- αποτελέσματα του Β' ΚΠΣ

1. Η Ο.Κ.Ε. επιβεβαιώνει ότι η διαρθρωτική πολιτική στον αγροτικό τομέα και μετά την υλοποίηση του Α' ΚΠΣ και Β' ΚΠΣ, παρά την συνολικά υψηλή απορροφητικότητα των δεσμευμένων στον τομέα αυτό, κοινοτικών πόρων σε σχέση με τους άλλους παραγωγικούς τομείς, δεν κατόρθωσε να συμβάλλει δυναμικά στην αλλαγή της φυσιογνωμίας της ελληνικής γεωργίας, την αύξηση της συμμετοχής της στο ΑΕΠ, στην συγκράτηση του απασχολούμενου δυναμικού και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της.

Ειδικότερα, κατά την περίοδο εφαρμογής του Β' ΚΠΣ (1994-1999) σημειώθηκαν οι εξής εξελίξεις:

- Ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ κατά την περίοδο 1994-1999 αποδίδεται κατά 0,3% στο αγροτικό προϊόν και κατά το υπόλοιπο 2,8% στο μη αγροτικό προϊόν.
- Η συμβολή της ελληνικής γεωργίας

στο πάγιο κεφάλαιο της εθνικής οικονομίας παρουσιάζει συνεχή πτωτική τάση.

- Το κεφάλαιο στον τομέα της γεωργίας συμμετέχει κατά 0,2% στην συνολική αύξηση του κεφαλαίου σε εθνικό επίπεδο κατά 5,9%.

- Οι ιδιωτικές επενδύσεις που κατευθύνθηκαν στις αγροτικές δραστηριότητες αντιπροσωπεύουν περίπου το 4-5% του συνόλου των ιδιωτικών επενδύσεων. Πτωτική τάση παρατηρείται και στην συμμετοχή των δημοσίων επενδύσεων που κατά την περίοδο εφαρμογής του Β' ΚΠΣ, το ποσοστό συμμετοχής δεν ξεπερνά το 7,7% των συνολικών δημοσίων επενδύσεων.

- Το αγροτικό εισόδημα συνέβαλλε μόλις κατά 0,1% στο ρυθμό αύξησης του εθνικού εισοδήματος που έφθασε το 3,1% επιβεβαιώνοντας έτσι την μείωση της συμμετοχής αγροτικού εισοδήματος στο εθνικό εισόδημα.

- Το ποσοστό της απασχόλησης σε αγροτικές δραστηριότητες βαίνει μειούμενο με μέσο ετήσιο ρυθμό της τάξης του 2%.

- Η συμμετοχή των εισροών της γεωργίας στο σύνολο των εισροών της Οικονομίας μειώνεται συνεχώς επιβαρύνοντας έτσι διαχρονικά το κόστος παραγωγής του τομέα, γεγονός το οποίο όμως δεν ισχύει για την βιομηχανία τροφίμων.

- Η συμμετοχή της Γεωργίας στις εισαγωγές-εξαγωγές παραμένει διαχρονικά σταθερή, ενώ η Βιομηχανία Τροφίμων παρουσιάζει αυξητική τάση στις εξαγωγές.

- Η συμμετοχή της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του αγροτικού τομέα σημειώνει πτωτική τάση φθάνοντας στο 7,9% περίπου, ενώ της Βιομηχανίας Τροφίμων η συμμετοχή σημειώνει μικρή αυξητική τάση που φθάνει το 3,5%.

Η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι η αναλυτική αξία των οικονομικών μεγεθών του αγροτικού τομέα έγκειται στο γεγονός ότι καταγράφονται όλες οι **διακλαδικές σχέσεις** της οικονομίας, σαν πλέγμα και αναλογίες εισροών και εκροών τόσο άμεσων όσο και έμμεσων μέσα σε ένα ενιαίο παραγωγικό σύστημα, το οποίο θα πρέπει να εκσυγχρονισθεί και να αναδιαρθρωθεί ώστε και με την ενίσχυση του Γ'ΚΠΣ να συμβάλλει στην εθνική ανάπτυξη.

2. Η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι η μη επίτευξη των στόχων για άμβλυση των διαρθρωτικών ανισοτήτων και για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής γεωργίας, δεν οφείλεται βασικά στην μη σωστή επιλογή των στόχων του Β' ΚΠΣ αλλά κυρίως :

- στην υποεκτίμηση των απαιτούμενων πόρων για την συνολική χρηματοδότηση του Ε.Π.,
- στην μη επαρκή χρηματοδότηση των βασικών διαρθρωτικών προγραμμάτων
- στην μη σωστή διαχείριση του Ε.Π.,
- στην μη σωστή κατανομή των διαθέσιμων κοινοτικών πόρων,
- στην ελλιπή συμμετοχή των δημοσίων δαπανών,
- στην πληθώρα μέτρων με αλληλοκαλυπτόμενες δράσεις και παρομοίων προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από άλλα Υπουργεία,
- στην δυσκολία των διοικητικών μηχανισμών κοινοτικών και εθνικών για την μεταφορά πόρων μεταξύ προγραμμάτων,
- στην έλλειψη υποστηρικτικών θεσμών και υπηρεσιών με σκοπό την άμεση πληροφόρηση, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των προγραμμάτων,
- στην καθυστέρηση εγκρίσεων των προγραμμάτων λόγω μη ολοκληρωμένης υποβολής και
- στην άνιση κατανομή των πόρων που

διατέθηκαν μεταξύ της φυτικής και ζωικής παραγωγής.

Η αποτελεσματικότητα του Ε.Π. Γεωργίας, παρά τα θεσμικά και διοικητικά προβλήματα ήταν υψηλή τόσο κατά το εθνικό σκέλος με 82% απορρόφησης έναντι 56% που είναι ο μέσος όρος της απορρόφησης όλων των προγραμμάτων του Εθνικού σκέλους όσο και κατά το Περιφερειακό Σκέλος όπου συμμετέχει με 27% επί των συνολικών δαπανών του Ε.Π.

Η κατά 5% αύξηση του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος δεν κατόρθωσε να καλύψει το έντονο πρόβλημα της υπεραπορρόφησης που έχει ήδη διαμορφωθεί ενώ απαιτείται περαιτέρω αύξηση των πόρων του προγράμματος για μερική κάλυψη των νομικών δεσμεύσεων.

3. Το Ε.Π. Γεωργίας λόγω της φύσης του αγροτικού τομέα παρουσιάζει μεγάλη διασπορά μέτρων ενώ η βάση των ενδιαφερομένων-πρωτογενής και δευτερογενής τομέας- είναι διευρυμένη με μεγάλη διαφοροποίηση στα οικονομικά χαρακτηριστικά, στις επενδυτικές ικανότητες και του ρόλου τους σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Λόγω αυτής της ιδιομορφίας, αλλά και των προαναφερόμενων αδυναμιών οικονομικών, θεσμικών και διοικητικών, τα διαρθρωτικά προγράμματα επί των οποίων βασιζόταν η στρατηγική μεγέθυνσης και ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής γεωργίας κάλυψαν μόνο ένα μικρό ποσοστό των συνολικών αναγκών.

Ειδικότερα :

- **Τα σχέδια βελτίωσης** που αφορούν την ενίσχυση των επενδύσεων στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και την μεγέθυνση τους ικανοποίησαν μόλις το 8% του συνόλου των εν δυνάμει δικαιούχων

που εκτιμάται ότι φθάνουν τις 350.000 εκμεταλλεύσεις.

- Το πρόγραμμα για την εγκατάσταση των **νέων γεωργών** ικανοποίησε μόνο το 4,3% του συνόλου των δικαιούχων γεωργών για να ενταχθούν στο αντίστοιχο πρόγραμμα, μη επηρεάζοντας έτσι το ηλικιακό πρόβλημα εφ' όσον αποτελούν μόλις το 1,61% του συνολικού αριθμού των απασχολούμενων στην γεωργία.

- **Οι οικονομικές ενισχύσεις στις Ορεινές και Μειονεκτικές περιοχές** (εξισωτική αποζημίωση) που στοχεύει στην συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού εάν και κάλυψε 185.000 δικαιούχους, δεν μπόρεσε να επιτύχει το στόχο του διότι δεν συνδέθηκε άμεσα με την άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας αλλά θεωρήθηκε μεταβίβαση πόρων στις περιοχές αυτές.

- **Η βελτίωση και η μεταποίηση των γεωργικών προϊόντων** που έχει σημαντικό ρόλο στην εμπορική διείσδυση των ελληνικών αγροτικών προϊόντων, παρουσιάζει υψηλή απορροφητικότητα, η αποτελεσματικότητά της όμως στο σύνολο της αγροτικής οικονομίας είναι μέτρια εφ' όσον μεταποιείται μόνο το 30% της γεωργικής παραγωγής.

- **Η διαχείριση των υδάτινων πόρων**, εγγειοβελτιωτικά έργα κ.λ.π. παρουσιάζουν σημαντικές διαφοροποιήσεις στην υλοποίηση τους χωρίς όμως ακόμη να έχουν αντιμετωπισθεί οι επιβαρύνσεις του υδροφόρου ορίζοντα και των έμμεσων επιπτώσεων στο περιβάλλον, στην ποιότητα των προϊόντων και στην προστασία της δημόσιας υγείας.

- **Οι ενισχύσεις για την σύσταση και λειτουργία των ομάδων παραγωγών** παρουσίασε υψηλό βαθμό υλοποίησης αλλά οι Ο.Π. δεν έχουν φθάσει σε εκείνο το επίπεδο που να μπορούν να θεωρηθούν σύγχρονες, αυτοδύναμες, οικο-

νομικές, επιχειρηματικές μονάδες.

- Το πρόγραμμα Leader το οποίο εφαρμόζει συγκεκριμένες δράσεις ολοκληρωμένης ανάπτυξης της Υπαίθρου παρουσιάζει μέχρι σήμερα μη ικανοποιητικό βαθμό απορροφητικότητας λόγω του τρόπου διαχείρισης του διαμέσου των Αναπτυξιακών Εταιρειών.

Ορισμένα από τα αποτελέσματα του Leader είναι ότι :

- οι εντασσόμενοι στα προγράμματα κατάρτισης αυξήθηκαν μόνο κατά 13% σε σχέση με το προηγούμενο,

- τα αγροτουριστικά καταλύματα αυξήθηκαν μόνο κατά 14%,

- οι νέες βιοτεχνίες μεταποίησης γεωργικών προϊόντων αντιπροσωπεύουν μόνο το 1% του συνόλου των μονάδων στις περιοχές Leader και

- οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις που ενισχύθηκαν για αξιοποιήσεις και εμπορία προϊόντων αντιπροσωπεύουν μόνο το 1% των υφισταμένων.

Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι με την επιμέρους εξέταση των κυριότερων προγραμμάτων διαφαίνεται η ανάγκη για συνέχιση της ενίσχυσης τους υπό την προϋπόθεση όμως της επανεξέτασης της δημιουργίας οικονομίας κλίμακας στο σύνολο της αγροτικής οικονομίας και της ανάπτυξης της υπαίθρου.

4. Η Ο.Κ.Ε. συμφωνεί με την εκτίμηση ότι το Β'ΚΠΣ φαίνεται να διασφαλίζει μια αναστροφή των δυσμενών εξελίξεων στο τομέα και επιτυγχάνει μια **μικρή** σε απόλυτους αλλά **σημαντική** σε ποιοτικούς όρους βελτίωση ορισμένων κρίσιμων μακροοικονομικών μεγεθών (σελ. 141 τομιακό σκέλος).

Παρά την αδυναμία των στοιχείων αναφοράς που είναι διαθέσιμα μέχρι το 1997

δεν μειώνεται η σημασία του συμπεράσματος αλλά αντίθετα ενισχύει την τακτική για μια ορθολογική προετοιμασία του νέου προγράμματος 2000-2006 με αριστοποίηση των διαθέσιμων ανθρώπινων πόρων και των οικονομικών δυνατοτήτων .

B. Στόχοι και στρατηγική για την περίοδο 2000-2006

1. Η Ο.Κ.Ε. υπενθυμίζει ότι η Α-2000 καθόρισε το πλαίσιο λειτουργίας της Ε.Ε. καθώς και των διαρθρωτικών αναγκών όπως αυτές προδιαγράφονται από την οικονομική και νομισματική ισχυροποίησή της, την μελλοντική διεύρυνση της και την κατοχύρωση της κοινωνικής συνοχής .

Η νέα ΚΑΠ όπως αυτή διαμορφώθηκε προσφάτως με την προώθηση του πολυλειτουργικού της χαρακτήρα και της ολοκληρωμένης ανάπτυξης της θα καθορίσει και τους βασικούς επιλέξιμους στόχους του Σ.Π.Α. αλλά και τους επιμέρους στόχους του επιχειρησιακού προγράμματος της γεωργίας.

Δεν μπορεί να υπάρξει διαφωνία στο ότι οι γενικοί στόχοι είναι (σελ 143, τομεακό σκέλος) :

- η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας,
- η βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου και
- η προστασία του περιβάλλοντος και η κοινωνική συνοχή στον αγροτικό πληθυσμό.

2. Κρίνεται σκόπιμο για τα **μέσα που θα προταθούν** για την υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής ανάπτυξης της ελληνικής γεωργίας, η οποία όμως θα πρέπει να προσαρμόζεται συνεχώς στο Ευρωπαϊκό μοντέλο, που προωθεί την επιχειρηματικότητα των μικρομεσαίων γεωργικών εκμεταλλεύσεων, να εξετασθεί η συμπληρωματικότητα ορισμένων βασικών διαρθρωτικών πολιτικών που ήδη έχουν αποφασισθεί από τον

Οριζόντιο Κανονισμό με την Αγροτική Ανάπτυξη αλλά και από την εξέλιξη της στήριξης των μηχανισμών τιμών. Το ενδιαφέρον μπορεί να επικεντρωθεί:

- Στις πρόσθετες προβλεπόμενες εισοδηματικές αντισταθμίσεις και των επιπτώσεων τους στις εκμεταλλεύσεις ανά μορφή εκμετάλλευσης , ανά περιφέρεια , ανά Κ-Μ . Θα πρέπει να εξετασθούν σε βάθος οι τυχόν διαφοροποιήσεις που θα επέλθουν , η πιθανή διαστρέβλωση του ανταγωνισμού και τα επιπλέον εθνικά\κοινοτικά διαρθρωτικά μέτρα που θα πρέπει να προωθηθούν μελλοντικά.

- Στην δυνατότητα ενισχύσεων με εθνικούς και κοινοτικούς πόρους (εθνικοί φάκελοι) για ορισμένες εκμεταλλεύσεις που θα επιλεγούν με αμιγή εθνικά κριτήρια , θέτοντας μάλιστα και όριο επί της επιδότησης αντιστρόφως ανάλογο με το μέγεθος της εκμετάλλευσης , μειώνοντας έτσι την υπεραντιπροσώπηση των μεγάλων εκμεταλλεύσεων στις διαρθρωτικές ενισχύσεις.

- Στην προτεινόμενη επέκταση τους συστήματος των ποσοστώσεων ως περιοριστικού μηχανισμού , όπου οι επιδοτήσεις θα χορηγούνται σε ποσότητες που είναι οροθετημένες σε συλλογική ή και ατομική βάση.

- Στην αποσυσχέτιση των επιδοτήσεων από τις παραγόμενες ποσότητες και τη σύνδεση τους με άλλες πολιτικές όπως αυτή της απασχόλησης , της προστασίας του περιβάλλοντος , της ποιότητας , της αειφόρου ανάπτυξης και επιδιώκοντας έτσι την κατάργηση της συγκέντρωσης της διαρθρωτικής πολιτικής σε ένα πακέτο διεσπαρμένων μέτρων με ανεπαρκή χρηματοδότηση.

- Στην προώθηση της ολοκληρωμένης ανάπτυξης του αγροτικού χώρου, χωρίς όμως να επιδιώκεται η αναζήτηση

υποκατάστατων της ΚΑΠ ούτε με την αποκεντρωμένη πολιτική ανάπτυξης ούτε με την περιφερειακή πολιτική. Το ζητούμενο είναι τα προγράμματα τοπικής ολοκληρωμένης ανάπτυξης να είναι ένα συμπλήρωμα της πολιτικής στήριξης των προϊόντων.

- Στο πολυλειτουργικό ρόλο της γεωργίας όπου αφενός εξασφαλίζεται ένα μη γεωργικό εισόδημα για τον παραγωγό, ενώ η αγροτική δραστηριότητα μπορεί να ασκείται συμπληρωματικά και από άλλους μη γεωργούς κατά κύριο επάγγελμα.

- Στον επανακαθορισμό των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών και η ένταξη τους στην νέα διαρθρωτική πολιτική.

- Στην ανταγωνιστικότητα των ελληνικών γεωργικών προϊόντων που αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο, η οποία δεν πρέπει να αναζητηθεί μόνο στην μείωση του κόστους παραγωγής αλλά και στην απόκτηση υψηλής ποιότητας γεωργικών προϊόντων και στην ενδυνάμωση της αλυσίδας παραγωγής μεταποίησης εμπορίας.

- Στην διαμόρφωση μιας πολιτικής γης με την προώθηση του εθνικού κτηματολογίου, όπου θα συμβάλλει σημαντικά στην προώθηση μιας αποτελεσματικής πολιτικής ανάπτυξης της υπαίθρου.

- Στην δημιουργία οργανωμένων συλλογικών θεσμικών οργάνων, όπου θα έχει ευεργετικά αποτελέσματα στην διαμόρφωση ενός μοντέλου επιχειρηματικής γεωργίας νέου τύπου.

- Στην προώθηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων που δεν θα εξαντλούνται μόνο στο επίπεδο της πρωτογενούς παραγωγής ώστε να απορροφήσουν τους κοινωνικούς και οικονομικούς κραδασμούς από την συμπίεση που θα υποστούν οι μικρές πολυτεμαχισμένες και μη βιώσιμες γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

- Στην συνεχή ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας και της βιοποικιλότητας όπου λαμβάνουν σημαντική θέση στην προώθηση συστημάτων ολοκληρωμένης παραγωγής γεωργικών δραστηριοτήτων που είναι κυρίως έντασης εργασίας με χαμηλό επίπεδο εισροών καθώς και εφαρμογής συστήματος διαφοροποιημένων προμηθοτήσεων.

Ουσιαστικά το μοντέλο αυτό ανάπτυξης, θα κληθούν να το αναπτύξουν οι περιφέρειες διαμέσου ολοκληρωμένων προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης.

- Στην ανάγκη προώθησης συστημάτων ολοκληρωμένης παραγωγής με την εφαρμογή καινοτόμων δράσεων που καλύπτουν τις εφαρμογές της γενετικής μηχανής και της βιοτεχνολογίας την καταπολέμηση των ασθενειών, την προστασία του περιβάλλοντος, την δημιουργία μηχανισμών ποιοτικού ελέγχου για την διασφάλιση των ΠΟΠ και της δημόσιας υγείας, την απόκτηση κατάλληλου τεχνολογικού εξοπλισμού σε κλάδους με υστέρηση.

- Στην ενδυνάμωση, ολοκλήρωση και μονιμοποίηση της εταιρικής σχέσης κατά τον σχεδιασμό εφαρμογή, αξιολόγηση των προγραμμάτων διαρθρωτικής πολιτικής σε περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο.

3. Η Ο.Κ.Ε. έχει διατυπώσει στην γνωμοδότηση της για την Ατζέντα 2000 ότι ο τρόπος κατανομής των κοινοτικών ενισχύσεων που προβλέπονται από την ΚΑΠ έχει δημιουργήσει διαστρεβλώσεις και ανισότητες τόσο στο ενδοκοινοτικό εμπόριο με ιδιαίτερες αρνητικές επιπτώσεις στο εμπορικό ισοζύγιο των Νοτίων χωρών-μελών όσο και στην περιφερειακή κατανομή των κοινοτικών εισροών, εφόσον ενισχύονται κυρίως περιοχές που επικεντρώνουν την παραγωγή τους σε προϊόντα με ισχυρή κοινοτική στήριξη.

Η διαμορφωμένη αυτή κατάσταση θα πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτέρως στην φάση του σχεδιασμού των νέων διαρθρωτικών παραβάσεων διότι :

- μειώνεται σταδιακά αλλά με έντονους ρυθμούς η άμεση κοινοτική στήριξη ορισμένων παραδοσιακών,
- διαμορφώνονται νέες μορφές στήριξης του αγροτικού προϊόντος και εισοδήματος,
- διευρύνεται η Ε.Ε. μελλοντικά, δημιουργώντας νέες εμπορικές δυνατότητες για όλα τα Κ-Μ τα οποία μέχρι πρότινος δεν είχαν προσβάσεις στις αγορές των νέων μελών-κρατών, όπως συνέβαινε για πολλά ελληνικά προϊόντα και
- απαιτείται να αμβλυνθούν οι δημιουργούμενες περιφερειακές ανισότητες γεγονός που μπορεί να προκαλέσει οικονομικές και κοινωνικές διαταράξεις στις ήδη προνομιούχες περιοχές.

4. Η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι η στρατηγική υλοποίησης των διαρθρωτικών παρεμβάσεων στο γεωργικό τομέα, στην αγροτοβιομηχανία και στην γενικότερη ανάπτυξη της υπαίθρου, θα πρέπει να προετοιμαστεί σε πρώτη φάση με πιλοτικά προγράμματα :

- διαφοροποιημένα ως προς τους συμμετέχοντες κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους,
- εφαρμοζόμενα σε περιφέρειες με διαφοροποιημένα οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά ανάπτυξης και
- εφαρμοζόμενα σε περιφέρειες όπου η συμμετοχή του αγροτικού τομέα είναι διαφορετική στο περιφερειακό ακαθάριστο εισόδημα και προϊόν καθώς και στην απασχόληση.

Η πιλοτική αυτή εφαρμογή μεγάλου όμως εύρους, αποβλέπει στην σαφή απεικόνιση του σχεδιασμού, του τρόπου υλοποίησης και αξιολόγησης των νέων διαρ-

θρωτικών παρεμβάσεων όπου θα πρέπει να συνδυαστεί η πολυλειτουργικότητα της γεωργίας με την περιφερειακή ανάπτυξη την ανάπτυξη της υπαίθρου, την αποτελεσματικότητα των άλλων διαρθρωτικών πολιτικών όπως εκείνης των μεταφορών, των υποδομών της μεταποίησης και εμπορίας, της απασχόλησης, με στόχο τη πραγματική βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού τομέα.

Να τονισθεί ότι η μη ορθολογική και συντονισμένη υλοποίηση σε όλα τα επίπεδα της κεντρικής, περιφερειακής και τοπικής διοίκησης θα καταστήσει τους ήδη περιορισμένους διαθέσιμους κοινοτικούς και εθνικούς πόρους αναποτελεσματικούς, ενώ δεν θα επιτευχθεί ο στόχος της ολοκληρωμένης ανάπτυξης της υπαίθρου, με δυσμενή μακροχρόνια αποτελέσματα για την γεωργία, την απασχόληση καθώς και για την εξέλιξη του δευτερογενή τομέα.

5. Η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι:

Α. Η ενίσχυση οριζόντιων διαρθρωτικών παρεμβάσεων, όπως στις υποδομές, στις μεταφορές, θα συμβάλλει στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών επιχειρήσεων, αλλά δεν θα πρέπει να απομεινώνεται το γεγονός ότι απαιτούνται και σημαντικές άμεσες επενδύσεις στον πρωτογενή τομέα - ποιοτικού και ποσοτικού χαρακτήρα - για την αλλαγή της φυσιογνωμίας και της προσαρμογής της ελληνικής γεωργίας στο Ευρωπαϊκό μοντέλο που προβάλλει την επιχειρηματική διάσταση των μικρομεσαίων γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Ενώ εκτιμάται από την έκθεση η δυναμική θέση, τα προβλήματα αλλά και η αναγκαιότητα γεωργικής ανάπτυξης με νέα κριτήρια δεν καθορίζεται με σαφή τρόπο η χρηματοδότηση του τομέα αλλά κυρίως συνυπολογίζει τις έμμεσες επιπτώσεις από την ανάπτυξη και την αποτελεσματικότητα των διαρθρω-

τικών παρεμβάσεων άλλων οικονομικών τομέων.

Β. Με τον τρόπο αυτό, ενώ και η ίδια έχει τονίσει την αναγκαιότητα του πολυλειτουργικού ρόλου της γεωργίας και της ενίσχυσης προγραμμάτων ολοκληρωμένης ανάπτυξης, απομειώνεται η εξέλιξη της γεωργίας ως αυτόνομου και αυτοδύναμου τομέα και είναι να ενταχθεί ως αναπτυξιακό μέτρο της περιφερειακής πολιτικής.

6. Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι η συνεκτικότητα των επιμέρους δράσεων και προτεραιοτήτων του αγροτικού τομέα με τις εθνικές και κοινοτικές προτεραιότητες, θα πρέπει να μην να εξασφαλίζεται αλλά κάθε φορά να λαμβάνεται υπόψη η ωριμότητα των γεωργικών προβλημάτων σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο και όχι μόνο η συμπληρωματική συμβολή του τομέα στην υλοποίηση του εθνικού σκέλους του Σ.Π.Α.

Οι προωθούμενες καινοτόμες δράσεις θα συμβάλλουν στον εκσυγχρονισμό του οικονομικού και κοινωνικού ιστού του αγροτικού τομέα και της αγροτοβιομηχανίας, μόνο όταν αυτές λαμβάνουν ως βάση υλοποίησης τους τα πραγματικά χαρακτηριστικά και τις προοπτικές ανάπτυξης.

Ειδικότερα :

- Η κοινωνία των πληροφοριών που στοχεύει στην άμεση πληροφόρηση των αγροτών και του κλάδου γενικότερα, για τις επιτελούμενες αλλαγές στο εμπόριο, στις μεθόδους παραγωγής κ.α. απαιτεί την ύπαρξη μιας υποδομής που δεν μπορεί να αποκτηθεί κατά κύριο λόγο από μεμονωμένους παραγωγούς. Η αναδιοργάνωση της δημόσιας, περιφερειακής και τοπικής διοίκησης καθώς και του τρόπου λειτουργίας των θεσμικών οργανώσεων των

παραγωγών και όλων των οικονομικών εταιρών θα πρέπει να ενισχυθεί και να εκσυγχρονισθεί ώστε να υπάρξουν άμεσα οφέλη στην αγροτική ενημέρωση και εκπαίδευση. Το Υπ. Γεωργίας με τους αρμόδιους εποπτευόμενους οργανισμούς του θα πρέπει να καταστήσουν σαφή την αρμοδιότητα του και τον σημαντικό ρόλο που θα έχει στην καινοτόμο δράση της κοινωνίας των πληροφοριών.

- Η προστασία του περιβάλλοντος διαμέσου της ορθολογικότερης διαχείρισης των υδάτινων πόρων αλλά και την μείωση των επιβαρύνσεων από τις γεωργικές δραστηριότητες, αποτελεί μια από τις ουσιαστικές κοινοτικές και εθνικές πολιτικές, η οποία όμως μέχρι σήμερα δεν μπορεί να υλοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό λόγω των διεσπαρμένων συναρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων και περιφερειακών αρχών. Η ανάγκη εξεύρεσης άμεσων διοικητικών λύσεων καθίσταται πλέον αναγκαία διότι η χρηματοδότηση των δράσεων περιβατολογικής προστασίας έχει ενταχθεί στο ΕΓΠΤΕ – Τμήμα εγγυήσεων και συνδυάζεται άμεσα με την εισοδηματική ενίσχυση των αγροτών από κοινοτικούς πόρους. Ο ρόλος του Υπ. Γεωργίας και των περιφερειακών διοικήσεων θα πρέπει να είναι τέτοιος ώστε να εξασφαλίζεται η διαφάνεια, η συμβατότητα των ενεργειών και η επιλεξιμότητα των δικαιούχων.

- Η ενέργεια, όπου συμμετέχει σημαντικά στο κόστος των εισροών της αγροτικής παραγωγής ανάλογα με το είδος της χρησιμοποιούμενης ενέργειας και το είδος της καλλιέργειας, μπορεί να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της γεωργίας με την χρήση των μορφών βιοενέργειας, (υπολειμμάτων γεωργικής παραγωγής). Απαιτείται όμως,

συλλογική δράση, και ενιαίες παρεμβάσεις, εκπαιδευμένο προσωπικό και ανάπτυξη των φορέων σε τοπικό επίπεδο για να μπορέσουν να διαχειριστούν τις νέες μορφές ενέργειας του αγροτικού τομέα.

- Η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο όταν υπάρξει ουσιαστική διασύνδεση του πρωτογενή με τον δευτερογενή τομέα με στόχο την εμπορική διείσδυση των προϊόντων και την ποιοτική βελτίωση τους. Για την υλοποίηση της πολιτικής αυτής απαιτούνται ενισχυμένοι θεσμικοί φορείς οι οποίοι θα συνεργάζονται σε μακροχρόνια βάση. Επιπλέον η χρηματοδότηση ενεργειών που θα αποσκοπούν στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις μελλοντικές ανάγκες των κλάδων και στην ανάπτυξή τους.

- Η στρατηγική για την απασχόληση που προβλέπει και για τον πρωτογενή τομέα την προώθηση δράσεων που θα βοηθήσουν τους απασχολούμενους στην γεωργία να προσαρμοσθούν στις συνεχείς εξελίξεις της παραγωγικής διαδικασίας, θα πρέπει να εξειδικευθεί και να διαχειριστεί από πεπειραμένους φορείς, και από το αρμόδιο Υπουργείο το οποίο σχεδιάζει και διαχειρίζεται την στρατηγική ανάπτυξη της Αγροτικής Οικονομίας. Είναι απαραίτητο για την μη απώλεια κοινοτικών πόρων, την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των προγραμμάτων απασχόλησης στον αγροτικό τομέα που έχει ιδιαιτερότητες στην παραγωγική του βάση, όπως ο μεγάλος και διεσπαρμένος αγροτικός πληθυσμός, να αποκεντρωθεί η διαχείριση στις Περιφέρειες με κεντρικό σχεδιασμό και εποπτεία από το Υπ. Γεωργίας.

7. Η Ο.Κ.Ε. έχει διατυπώσει σε γνωμοδοτήσεις για την Ατζέντα 2000 και στην αξιολόγηση του Σ.Π.Α. μεταποίηση και υπηρεσίες ότι η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής γεωργίας θα εξαρτηθεί από μία σειρά συμπληρωματικών παραγόντων όπως:

- την εκμετάλλευση των συγκριτικών πλεονασμάτων για την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων, βιολογικών και κατοχυρωμένων με γεωγραφικές ενδείξεις και ονομασίες προέλευσης,
- την ενίσχυση συλλογικών θεσμικών οργανωτικών σχημάτων που αντιπροσωπεύουν το οικονομικό συμφέρον των μελών τους,
- την εκμετάλλευση της στρατηγικής θέσης για την απόκτηση νέων και την εγκαθίδρυση της ελληνικής θέσης στις αγορές αυτές και
- την συγκράτηση και ενίσχυση της απασχόλησης και εξειδίκευσης στον αγροτικό τομέα, με ιδιαίτερες παρεμβάσεις στους νέους.

Συμφωνεί με τις προτεινόμενες προτεραιότητες αλλά επισημαίνει ότι η αποτελεσματικότητα θα κριθεί από τον συνδυασμό υλοποίησης του Ε.Π., των πόρων για την «Αγροτική ανάπτυξη» και τον εκσυγχρονισμό της Υπαίθρου που φθάνει τα 627 δις δρχ., των επιμέρους Π.Ε.Π.

8. Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει από την μέχρι σήμερα κατανομή των δημοσίων πόρων για το Ε.Π. - Γεωργίας συνολικού ύψους 1.109 δις δρχ. - ποσού που υπολείπεται σημαντικά από την συμμετοχή της στο Β' ΚΠΣ - μεταξύ του Εθνικού Σκέλους και του Περιφερειακού, υπολογίζεται ότι το 56,5% θα διαχειρισθεί από το Εθνικό Σκέλος έως το 43,5%, ποσό που αντιστοιχεί σε 432 δις δρχ., από τα Π.Ε.Π. (πιν. 2).

Ο σχεδιασμός αυτός αποδεικνύει:

- την έντονη αποκέντρωση του Ε.Π. Γεωργίας και
- την κατανομή ανά περιφέρεια όχι με

μοναδικό κριτήριο την αγροτική φυσιογνωμία της κάθε περιφέρειας

Η Ο.Κ.Ε. όμως επιφυλάσσεται να επανεξετάσει και την σκοπιμότητα της κατανομής του Ε.Π. στις περιφέρειες σε συνάρτηση και με την αντίστοιχη κατανομή των κονδυλίων των άλλων Ε.Ε., ώστε να κατοχυρωθεί η μεγαλύτερη δυνατή αποτελεσματικότητα τους για την ολοκληρωμένη περιφερειακή ανάπτυξη.

Τέλος επισημαίνεται, ότι λόγω του περιορισμού των δαπανών για το Ε.Π. Γεωργίας την χρηματοδότηση του άξονα 7 (πιν.1) - σχετικού με το ανθρώπινο δυναμικό στον τομέα της γεωργίας προτείνεται να την αναλάβει το Ε.Π. Εργασίας από τους πόρους του Ε.Κ.Τ με βάση όμως τον προτεινόμενο σχεδιασμό από το Υπ. Γεωργίας. Η υλοποίηση των επιμέρους προγραμμάτων απασχόλησης - εκπαίδευσης θα ανατεθεί στον Οργανισμό ΔΗΜΗΤΡΑ.

Η Ο.Κ.Ε. προβληματίζεται με την προτεινόμενη διαδικασία η οποία φαίνεται πολύπλοκη, ενώ μπορεί να δημιουργεί σημαντικές καθυστερήσεις στην υλοποίηση της. Προτείνεται όπως τα αντίστοιχα ποσά να μεταφερθούν στον Ε.Π. Γεωργίας το οποίο θα έχει και την τελική ευθύνη της εφαρμογής.

9. Η Ο.Κ.Ε. στην γνωμοδότηση της για την Ατζέντα 2000 και με την ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου τόνιζε την αναγκαιότητα για επανακαθορισμό των περιοχών, την τυπολογία των αστικών, ορεινών και νησιωτικών περιοχών, έτσι ώστε να είναι δυνατή η εξειδίκευση των δράσεων στα πλαίσια μίας συνολικής στρατηγικής ανάπτυξης των ειδικών αυτών κατηγοριών.

Θα πρέπει να ενταθεί ο συντονισμός μεταξύ των συναρμοδίων Υπουργείων Γεωργίας, Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και Εθνικής Οικονομίας,

ώστε να συνταχθούν ολοκληρωμένα αναπτυξιακά προγράμματα.

10. Η Ο.Κ.Ε. προτείνει για την επίσπευση της υλοποίησης και σωστής διαχείρισης του Ε.Π. Γεωργίας - πέρα του μακροχρόνιου σχεδιασμού του και τα εξής μέτρα:

- Αναδιάρθρωση των υπηρεσιών του Υπουργείου Γεωργίας και ιδιαίτερα του Σχεδιασμού και Υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων.

- Προώθηση εξειδικευμένου προσωπικού.

- Άμεση καταγραφή και περιγραφή των προβλημάτων που απορρέουν από συναρμοδιότητες με άλλους φορείς, Υπουργεία, Γραμματείες Περιφερειών, με σκοπό την προώθηση θεσμικών μεταρρυθμίσεων επί του σχεδιασμού και υλοποίησης των προγραμμάτων με σκοπό να αρθούν εγκαίρως τα εμπόδια εφαρμογής αναπτυξιακών μέτρων και προγραμμάτων.

- Διεξαγωγή συνοδευτικών και υποστηρικτικών μελετών - εργαλείων με ιδιαίτερη έμφαση στους τομείς της οργάνωσης, των διαδικασιών, της διαχείρισης των συστημάτων παρακολούθησης της ενημέρωσης και της χρηματοδότησης των προγραμμάτων του Ε.Π. Γεωργίας.

Η αξιολόγηση του Ε.Π. Γεωργίας - εκτός του γεγονότος ότι δεν έχει λήξει ακόμη η εφαρμογή του, όπως άλλωστε ισχύει για τα περισσότερα Ε.Π. - είναι ιδιαίτερα δύσκολη διότι απουσιάζουν οι μηχανισμοί εκείνοι που από την έναρξη του προγράμματος σε οριζόντια βάση θα μπορούσαν να το αξιολογήσουν ποιοτικά και ποσοτικά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
ΚΑΤΑΝΟΜΗ Δ.Δ. Εθνικού Σκέλους - Π.Ε.Π.

Άξονες	ΣΥΝΟΛΟ Δ.Δ.	ΕΘΝΙΚΟ ΣΚΕΛΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
Άξονας 1: Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε επίπεδο αγροτικής, εκμετάλλευσης.	152	112	40
Άξονας 2: Παρεμβάσεις στο επίπεδο μεταποίησης και εμπορίας του πρωτογενούς γεωργικού και δασικού προϊόντος.	160	160	
Άξονας 3: Βελτίωση της ηλικιακής σύνθεσης του αγροτικού πληθυσμού.	110	110	
Άξονας 4: Ενημέρωση, πληροφόρηση, ευαισθητοποίηση του πληθυσμού.	30	30	
Άξονας 5: Παρεμβάσεις στο γεωργικό προϊόν.	140	15	125
Άξονας 6: Ανάπτυξη και προστασία φυσικών πόρων.	270	60	210
Άξονας 7: Παρεμβάσεις στον ανθρώπινο παράγοντα.			
Άξονας 8: Παρεμβάσεις στο επίπεδο της γεωργικής γης.	40		40
Άξονας 9: Προγράμματα ανάπτυξης αγροτικού χώρου.	168	120	48
Άξονας 10: Ενέργειες υποστήριξης του τομέα.	30	10	20
Τεχνική Βοήθεια	9	9	
ΣΥΝΟΛΟ	1.109	626	483
		56,5%	43,5%

Δ.Δ. : Δημοσίων Δαπανών

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ
ΠΟΣΩΝ ΣΠΑ 2000-2006 και Β΄ΚΠΣ 1994-1999
Κατά ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΟΣΑ ΣΠΑ 2000-2006 (σε δις δρχ.)	ΠΟΣΑ Β΄ΚΠΣ 1994-99 (σε δις δρχ.)
1 ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ	70	40,7
2 ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	60	33,9
3 ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	30	23,4
4 ΗΠΕΙΡΟΥ	30	48,5
5 ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	50	29,3
6 ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	43	14,6
7 ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	40	37
8 ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	30	32,1
9 ΑΤΤΙΚΗΣ	25	8,4
10 ΚΡΗΤΗΣ	24	17,2
11 ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	10	7,7
12 ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	10	3
13 ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	10	6,1
ΣΥΝΟΛΟ	432	301,9
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΠΟΣΟ (ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ) ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗ	51	
ΣΥΝΟΛΟ II	483	

ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

1. Η Ο.Κ.Ε. στη γνωμοδότηση της για τον τομέα μεταποίηση - υπηρεσίες τόνισε κυρίως την αναγκαιότητα ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων οι οποίες περισσότερο από τις μεγάλες επιχειρήσεις επηρεάστηκαν από τις δυσμενείς χρηματοοικονομικές συνθήκες και επισήμανε:

- Την διατήρηση των παραδοσιακών κλάδων παρά το περιορισμένο εύρος εξειδίκευσης τους, τεχνολογικού και διοικητικού εκσυγχρονισμού τους.
- Την ελλιπή ολοκλήρωση της διασύνδεσής του πρωτογενή-δευτερογενή και τριτογενή τομέα αποστερώντας από την εθνική οικονομία τα θετικά αποτελέσματα της εκμετάλλευσης των παραγωγικών τομέων των συγκριτικών πλεονεκτημάτων, την βελτιστοποίηση της διείσδυσής τους στις ξένες αγορές και της δημιουργίας μεγάλων οικονομιών κλίμακος από την υλοποίηση ολοκληρωμένων επιχειρησιακών επενδυτικών σχεδίων.
- Την έλλειψη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού.
- Την έλλειψη ή και την ανυπαρξία υποδομών και μηχανισμών τεχνολογικής υποστήριξης που θα ενίσχυαν την δικτύωση των επιχειρήσεων και την συμμετοχή τους στα διευρωπαϊκά δίκτυα.

Οι καθυστερήσεις στην απορρόφηση των κονδυλίων όπως αυτές επισημαίνονται και στο κείμενο του τομεακού σκέλους - σελ. 196 έως 200 - οφείλονται κυρίως σε θεσμικές, διοικητικές, δημοσιονομικές αλλά και επιχειρηματικές αδυναμίες οι οποίες όμως δε φαίνεται ότι έχουν επιλυθεί στην σημερινή βάση υλοποίησης του υπολοίπου Β΄ ΚΠΣ αλλά και του μελλοντικού Γ΄ ΚΠΣ.

2. Η Ο.Κ.Ε. υποστηρίζει ότι το Ε.Π. του Υπουργείου Ανάπτυξης και μάλιστα εκείνο

της Μεταποίησης και των Υπηρεσιών θα πρέπει να είναι συνεκτικό με τις εθνικές, περιφερειακές και κοινοτικές πολιτικές προωθώντας ολοκληρωμένες επιχειρησιακές δράσεις στις οποίες ενσωματώνονται:

- η δημιουργία απασχόλησης και εξειδίκευσης μέσω κινήτρων ιδιωτικών επενδύσεων,
- η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος ιδίως των ΜΜΕ των πολύ μικρών επιχειρήσεων που αποτελούν έναν ισχυρό και δυναμικό πυρήνα της Εθνικής Οικονομίας,
- η δημιουργία ενός πλέγματος υποστηρικτικών υποδομών για την βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων, για την εκμετάλλευση των εμπορικών δυνατοτήτων με έμφαση στο ηλεκτρονικό εμπόριο στην δικτύωση των επιχειρήσεων και
- η προστασία του περιβάλλοντος και η διασφάλιση της αειφόρου ανάπτυξης του Βιομηχανικού τομέα όπου οι ΜΜΕ έχουν ιδιαίτερο ρόλο.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

1. Η Ο.Κ.Ε. επιθυμεί να εκφράσει τη συμφωνία της με τα αναφερόμενα (σελ. 232 του ΤΟΜΕΑΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ) της συμβολής του Τουρισμού στην Απασχόληση μέσω του Γ΄ ΚΠΣ. Η συμβολή αυτή είναι, πράγματι, πολύπλευρη και μεταξύ άλλων, αναφέρεται:

- στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας,
- στην επέκταση της τουριστικής περιόδου και την άμβλυση της εποχικότητας,
- στην απασχόληση σημαντικού αριθμού γυναικών,
- στη δημιουργία νέων ειδικοτήτων,
- στην ανάδειξη νέων προορισμών και νέων τουριστικών πόρων και
- στην ανάπτυξη νέων και ειδικών μορφών τουρισμού.

Επίσης, η **Ο.Κ.Ε. συμφωνεί** με την άποψη ότι σε πολλές περιοχές της χώρας μπορεί, μέσω της τουριστικής ανάπτυξης, να δοθεί διέξοδος σε σημαντικά κοινωνικά προβλήματα (ανεργία, ανισότητα ευκαιριών, απασχόληση νέων και γυναικών κλπ.) και να διασφαλιστούν έτσι, δυνατότητες για αύξηση της κοινωνικής συνοχής.

2. Με βάση τις παρατηρήσεις αυτές, όμως και με συνεκτίμηση των στοιχείων του ΠΙΝΑΚΑ 1 (σελ. 222 του ΤΟΜΕΑΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ) μπορούν να συναχθούν και τα εξής συμπεράσματα:

- Η διαπίστωση ότι ο Τουρισμός συμβάλλει στην παραγωγή του 7 % του ελληνικού ΑΕΠ ενώ ο αντίστοιχος μέσος όρος της συμμετοχής του στις λοιπές χώρες της Ε.Ε. είναι διπλάσιος (14 %) καταδεικνύει τα μεγάλα περιθώρια βελτίωσης που υπάρχουν για τον ελληνικό Τουρισμό. Η παρατήρηση αυτή παραμένει ισχυρή έστω και αν η αναφερόμενη συμβολή του τουρισμού στο ΑΕΠ μπορεί να θεωρηθεί υποεκτιμώμενη βάση σχετικών νεώτερων μελετών και μετρήσεων.
- Αντιθέτως, η Ελλάδα υπερέρχει του μέσου κοινοτικού όρου στο ποσοστό των απασχολούμενων στον Τουρισμό σε σχέση με το σύνολο των απασχολούμενων (8-10 % του συνόλου των απασχολούμενων στην Ελλάδα ανήκει στον Τουρισμό έναντι 6 % του μέσου κοινοτικού όρου της Ε-15).
- Με δεδομένες, συνεπώς, τις μεγάλες δυνατότητες βελτίωσης της συμμετοχής του Τουρισμού στο συνολικό ελληνικό ΑΕΠ, μπορεί να υποστηριχθεί, βασίμως, η άποψη ότι υπάρχουν εξαιρετικά μεγάλα περιθώρια αύξησης της απασχόλησης στον τουριστικό Τομέα. Πράγματι, όταν ο Τουρισμός συμμετέχει μόνο κατά 7 % στο εθνικό ΑΕΠ αλλά, παραλλήλως, προσφέρει το 8-10 % των συνολικών θέσεων εργασίας στην

ελληνική οικονομία, είναι εύλογο να υποστηριχθεί η άποψη ότι οποιαδήποτε αύξηση του ποσοστού συμμετοχής του Τουρισμού στο ΑΕΠ θα συμπαρακολουθείται από ανάλογη αύξηση της απασχόλησης (άποψη που δεν μπορεί να υποστηριχθεί για όλους τους τομείς της ελληνικής οικονομίας).

- Εξάλλου, οι δείκτες του ΠΙΝΑΚΑ 1 παρά την ποσοτική τους διάσταση, υποδεικνύουν ποιοτικές παρεμβάσεις στον τομέα του Τουρισμού. Ο δείκτης του μέσου όρου των κλινών υποδεικνύει το μικρό μέσο μέγεθος των ελληνικών μονάδων σε σχέση το αντίστοιχο της Ε-15 (48,5 ο μέσος όρος των κλινών στην Ε-15 έναντι 28,1 στην Ελλάδα), το ποσοστό των αφίξεων των αλλοδαπών τουριστών που συντελούνται κατά τη θερινή περίοδο υπερβαίνει κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες το αντίστοιχο ποσοστό συγκεκριμένων ανταγωνιστριών χωρών (85 % στην Ελλάδα έναντι 62 % στην Ιταλία, 66 % στην Ισπανία, 71 % στη Γαλλία και την Τουρκία) και αποδεικνύει την ανυπαρξία, σχεδόν, τουριστικής δραστηριότητας στη διάρκεια της χειμερινής περιόδου.

- Κατά την άποψη της Ο.Κ.Ε. οι δείκτες του μέσου όρου των διανυκτερεύσεων και οι συναλλαγματικές εισπράξεις ανά τουρίστα (\$ 656 στην Ε-15 έναντι μόλις \$ 386 στην Ελλάδα, στοιχεία 1995) αποτελούν τους χαρακτηριστικότερους δείκτες στους οποίους καθρεπτίζονται τα αποτελέσματα της τουριστικής πολιτικής που ακολουθήθηκε στην Ελλάδα αλλά ταυτόχρονα υποδεικνύουν και την ανάγκη άμεσου αναπροσανατολισμού της πολιτικής αυτής σε συγκεκριμένες νέες κατευθύνσεις.

- Οι νέες κατευθύνσεις της τουριστικής πολιτικής οφείλουν να επιλέξουν :

- ✓ Ανάμεσα στη χαμηλή τιμή και την υψηλή ποιότητα τη δεύτερη.

- ✓ Ανάμεσα στο μαζικό παραθεριστικό

Τουρισμό και τον ποιοτικό και ειδικής κατεύθυνσης Τουρισμό (πολιτιστικό, συνεδριακό και λοιπές μορφές εναλλακτικού Τουρισμού) και πάλι το δεύτερο.

Οι συγκεκριμένες αυτές 2 επιλογές υπακούουν στην ίδια νέα τουριστική λογική και ανταποκρίνονται με πληρότητα στην ελληνική ιδιαιτερότητα και, συνεπώς, αναμένεται να βελτιώσουν τη συμμετοχή του ελληνικού Τουρισμού στο παραγόμενο ΑΕΠ με παράλληλη και ανάλογη αύξηση της απασχόλησης.

3. Ειδικότερα σε σχέση με τις μορφές του αγροτουρισμού, του οικολογικού και του ορεινού τουρισμού, η Ο.Κ.Ε. έχει την άποψη ότι επιβάλλεται η ενίσχυση των ειδικών υποδομών που τις υποστηρίζουν λόγω και της ειδικής συμβολής τους στην αντιμετώπιση των περιφερειακών ανισοτήτων.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Την τελευταία δεκαετία δόθηκε για πρώτη φορά σε εθνικό επίπεδο η δυνατότητα ενίσχυσης δράσεων εφαρμοσμένης έρευνας μεγάλου μεγέθους, αρχικά στο πλαίσιο της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας STRIDE και του ΕΠΕΤ Ι (Μέτρο 1.5), και στη συνέχεια στο πλαίσιο της υλοποίησης του Β΄ ΚΠΣ μέσω των δύο κύκλων προκήρυξης του Υποπρογράμματος 1 (ΕΚΒΑΝ) του δεύτερου Επιχειρησιακού Προγράμματος Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΠΕΤ ΙΙ). Υπενθυμίζεται ότι οι προαναφερθείσες δράσεις συγχρηματοδοτούν κοινοπρακτικά έργα ΑΕΙ, ερευνητικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων με στόχο την αντιμετώπιση αποτυπωμένων αναγκών αυτών των τελευταίων, σε θέματα έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης.

Εκ παραλλήλου συγχρηματοδοτήθηκαν πα-

ρεμβάσεις τόσο για τη συμπλήρωση των εργαστηριακών υποδομών ΑΕΙ-ερευνητικών ιδρυμάτων όσο και για τη διευκόλυνση ανάληψης ερευνητικών έργων από την πλευρά μικρών κυρίως επιχειρήσεων μέσω των ΠΑΒΕ.

Τέλος, σε αντίθεση με άλλα προγράμματα του εθνικού ή περιφερειακού σκέλους του Β΄ ΚΠΣ, επιτυχία σημειώνουν μέχρι στιγμής και οι παρεμβάσεις που εκπορεύονται από το Κοινωνικό Ταμείο και που στοχεύουν στην ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού που εμπλέκεται στο ερευνητικό γίγνεσθαι της χώρας.

Σε ό,τι αφορά ανάλογους στόχους και στρατηγικές για την περίοδο 2000-2006, όπως αυτοί παρουσιάζονται στο αντίστοιχο Σ.Π.Α., η Ο.Κ.Ε. εκφράζει τη σύμφωνη γνώμη της θεωρώντας τα παρατιθέμενα ως καλύπτοντα τις σχετικές ανάγκες, με παράλληλη δυνατότητα αποτελεσματικής υλοποίησης.

Επιπροσθέτως, η Ο.Κ.Ε. επιθυμεί να προχωρήσει στις ακόλουθες επισημάνσεις:

1. Είναι αναγκαίο να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για μεγιστοποίηση της ιδιωτικής συμμετοχής, ιδιαίτερα στους άξονες 1 και 2 του νέου Σ.Π.Α. Για το σκοπό αυτό η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας πρέπει να προχωρήσει στην άρση διαδικαστικών ανικινητρών που απεθάρρυναν ιδιαίτερα κατά την τελευταία περίοδο την ουσιαστική συμμετοχή επιχειρήσεων στα προγράμματα ΕΚΒΑΝ, τόσο από πλευράς μεριδίου στον προϋπολογισμό του κάθε έργου, όσο και από την πλευρά ανάληψης συντονιστικού ρόλου στο πλαίσιο των κατά περίπτωση δημιουργούμενων κοινοπραξιών.

Πιο συγκεκριμένα, επισημαίνεται ο μη ενιαίος τρόπος αντιμετώπισης επιχειρήσεων ερευνητικών φορέων σε ό,τι αφορά:

- στην εξασφάλιση της καλής εκτέλεσης των έργων και επ' αυτών η Ο.Κ.Ε. προτείνει την θεσμοθέτηση ενιαίας αντιμετώπισης,
- στις αδυναμίες για αποτελεσματικούς ελέγχους του φυσικού αντικείμενου των έργων της απόρροιας της μη επιλεξιμότητας των απαραίτητων δαπανών στο πλαίσιο της τεχνικής βοήθειας και
- στην παγιωμένη πρακτική μεγάλων περικοπών στους προϋπολογισμούς χωρίς αντίστοιχη μείωση του εύρους του φυσικού αντικείμενου των προκρινόμενων έργων.

Τρίτο παράγοντα αποθάρρυνσης αποτελέσαν και οι σημαντικές σε ποσοστό περικοπές τις οποίες υπέστησαν οι προϋπολογισμοί των υποβληθεισών προτάσεων χωρίς εκ παραλλήλου μείωση του φυσικού αντικείμενου.

2. Ειδικά σε ό,τι αφορά τον άξονα 2 «Ενίσχυση της μεταφοράς τεχνολογίας και καινοτομίας στις ελληνικές επιχειρήσεις», η Ο.Κ.Ε. εκφράζει τη σύμφωνη γνώμη της ως προς την προσδιόδημη έμφαση, επισημαίνει δε την ανάγκη διασύνδεσης με το νέο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μεταποίηση-Υπηρεσίες».

Πιο συγκεκριμένα, πρέπει να ληφθεί μέριμνα για κατά προτεραιότητα ενίσχυση επενδύσεων που αποσκοπούν στη βιομηχανική εκμετάλλευση αποτελεσμάτων ερευνητικών δραστηριοτήτων, ιδιαίτερα εφόσον αυτές έχουν υλοποιηθεί στο πλαίσιο θεσμοθετημένων δράσεων για έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη (ΕΠΕΤ, STRIDE, ΠΑΒΕ, ανταγωνιστικά προγράμματα Ε.Ε.).

Τονίζεται ότι μέσα από το σχετικό υποστηρικτικό θεσμικό πλαίσιο θα πρέπει να διευκολύνονται επιχειρηματικές συμπράξεις ΑΕΙ-ερευνητικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων για εξυπηρέτηση των προαναφερθέντων, ενώ τα υποστηρικτικά κίνητρα προς ερευνητές και συναφή ιδρύματα για τη δημιουργία εταιρειών υψηλής τεχνολογίας με στόχο την αξιοποίηση Ε&Τ αποτελεσμάτων θα πρέπει να εισαχθούν ένα πραγματικά νέο καθεστώς σε σχέση με τις συνθήκες που διέπουν σήμερα τη λειτουργία κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου στη χώρα μας.

Σε ό,τι αφορά το θέμα της μεταφοράς τεχνολογίας, το τρέχον ΚΠΣ, μέσω ειδικών δράσεων του ΕΠΕΤ II και του ΕΠΒ, προέβλεψε την ενίσχυση μηχανισμών διαμεσολάβησης με αποστολή τη στήριξη των προσπαθειών των επιχειρήσεων για αναζήτηση, μεταφορά και εφαρμογή νέων τεχνολογιών. Η Ο.Κ.Ε. συμφωνεί με τη διαφαινόμενη τάση ενίσχυσης των σχετικών προσπαθειών, θεωρεί δε ότι στο πλαίσιο της αποτελεσματικής διασύνδεσης του ΕΠΕΤ III με το νέο ΕΠΜΥ ως ειδικές επενδύσεις εμπίπτουσες στην έννοια του «καινοτόμου» να μην θεωρούνται αποκλειστικά οι επικεντρούμενες στα μέλλοντα να παραχθούν προϊόντα, αλλά και οι αφορούσες την υιοθέτηση νέων-καινοτόμων παραγωγικών διαδικασιών.

Τέλος, η Ο.Κ.Ε. πιστεύει ότι η προσήκουσα έμφαση θα πρέπει να δοθεί και σε παρεμβάσεις που υπηρετούν την έννοια του βιομηχανικού σχεδιασμού (industrial design).

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Η Ο.Κ.Ε. κρίνει ότι επιβάλλεται να εκφράσει την απολύτως σύμφωνη γνώμη της στον ριζικό αναπροσανατολισμό της πολιτιστικής πολιτικής που επιχειρείται με το Σ.Π.Α. 2000-2006. Έτσι, θα σταματήσει το

απαράδεκτο φαινόμενο μίας χώρας με τεράστια πολιτισμικά κεφάλαια και αποθέματα να αγνοεί σε μακροχρόνια προγράμματα ανάπτυξης της (Α΄ και Β΄ ΚΠΣ) την αυτονομία του πολιτιστικού τομέα και να υποβαθμίζει τη σημασία κάθε προσπάθειας στήριξης και ανάπτυξης της πολιτιστικής υποδομής.

Ειδικότερα η **Ο.Κ.Ε. συμφωνεί απολύτως**, με τους 4 επιχειρησιακούς άξονες της νέας πολιτιστικής προσέγγισης, όπως οι άξονες αυτοί καταγράφονται στη σελ. 320 του ΤΟΜΕΑΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ δηλαδή:

- την προστασία και ανάπτυξη της πολιτιστικής κληρονομιάς,
- την ανάπτυξη του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού,
- την ανάπτυξη του πολιτισμού στην κοινωνία των πληροφοριών και
- την ενίσχυση της απασχόλησης στον τομέα του Τουρισμού.

Η Ο.Κ.Ε., όμως, θεωρεί χρήσιμο να επισημάνει ότι στις ρυθμίσεις του Σ.Π.Α. διαπιστώνεται μια παράλειψη αναφοράς σε συγκεκριμένες επιλογές και διαδικασίες με τις οποίες θα επιδιωχθεί η άρση των αδυναμιών που εμποδίζουν τη αυτοτελή παρακολούθηση του πολιτιστικού τομέα. Βεβαίως, η αναφορά στην πρακτική συγχώνευσης του πολιτιστικού τομέα με εκείνον του Τουρισμού παρέχει μια ανάγλυφη εικόνα της στρεβλής πολιτιστικής πολιτικής που ακολουθήθηκε μέχρι σήμερα, αφού η συγχώνευση αυτή είχε ως συνέπεια την ανάδειξη του πολιτιστικού προϊόντος μόνο σ' όση έκταση αυτό μπορούσε να υπηρετήσει τις ανάγκες του Τουρισμού. Ασφαλώς, η αξιοποίηση του πολιτιστικού προϊόντος στη διαδικασία τουριστικής ανάπτυξης της χώρας είναι επιθυμητή και αποδεκτή. Αυτό, όμως, δεν σημαίνει ότι η αξιοποίηση του πολιτισμού πρέπει να οδηγεί σε καθυπόταξή του

στις οικονομικές και μόνο επιδιώξεις του Τουρισμού και να παραγνωρίζεται πλήρως η εθνική και παιδευτική σημασία του. Ορθώς, συνεπώς, επισημαίνεται στο Σ.Π.Α. 2000-2006 ότι η παράλειψη αυτόνομης ανάδειξης του πολιτιστικού τομέα δεν είναι δυνατόν να μετρηθεί λόγω της σύμμειξης των αποτελεσμάτων του με εκείνα του Τουρισμού. Όμως, οι σωστές αυτές αναφορές πρέπει να συμπληρωθούν και με την επιλογή και καταγραφή συγκεκριμένων μέτρων και πολιτικών αλλά και θεσμικών αλλαγών και καθιέρωση ειδικών διαδικασιών που θα οδηγήσουν τόσο στην ανάδειξη της αυτοτέλειας του πολιτιστικού τομέα όσο και στη δυνατότητα στατιστικής παρακολούθησης των εξελίξεων και των επιπτώσεών του.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η διαμόρφωση στρατηγικής που συντείνει στην παγίωση της έννοιας της αειφορίας συνεπάγεται συνδυασμό οικονομικής ανάπτυξης με παράλληλη μέριμνα για την προστασία του περιβάλλοντος. Η άποψη αυτή εκφράζεται διεθνώς ή σε επίπεδο Ε.Ε. από μία σειρά βασικών αξόνων, όπως:

- το πρωτόκολλο του Κυότο για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου,
- το πρωτόκολλο του Μόντρεαλ για τη σταδιακή απόσυρση βιομηχανικών αερίων που αποικοδομούν τη στοιβάδα του όζοντος στην ανώτερη ατμόσφαιρα,
- το 5ο Πρόγραμμα Δράσης της Ε.Ε. για το περιβάλλον «Στόχος ή αειφορία»,
- την ενεργειακή πολιτική της Ε.Ε. (Λευκή Βίβλος για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας),
- την οδηγία της Ε.Ε. για τα υλικά συσκευασίας,
- τον κανονισμό 880/92 για την περιβαλλοντική σήμανση των προϊόντων (Eco Label) και
- Τα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης και ελέγχου EMAS - ISO 14000.

Οι παραπάνω άξονες οδηγούν στην αναγκαιότητα σχεδιασμού ολοκληρωμένων πολιτικών που κατατείνουν στην ταυτόχρονη εξυπηρέτηση δύο στόχων οι οποίοι σε μία πρώτη προσέγγιση ίσως να μην εμφανίζονται συμβατοί καθώς τα επιπρόσθετα κόστη τα οποία συνεπάγεται η εξυπηρέτηση του ενός εξ αυτών, δηλαδή της περιβαλλοντικής πολιτικής διαφαίνεται να έχουν επιπτώσεις στην επίτευξη του άλλου, δηλαδή της οικονομικής ανάπτυξης.

Δεδομένου ότι οι διεθνώς επικρατούσες τάσεις διαμορφώνουν συνθήκες οι οποίες σηματοδοτούν την εισαγωγή της περιβαλλοντικής παραμέτρου στις διαδικασίες του οικονομικού και αναπτυξιακού γίνεσθαι, η Ο.Κ.Ε. στηρίζει τη διαμόρφωση μιας συνδυασμένης δέσμης παρεμβάσεων που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ με βασική επιδίωξη η εφαρμοζόμενη περιβαλλοντική πολιτική όχι μόνον να μην έχει αρνητικές επιπτώσεις σε όρους ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης, αλλά να καταστεί δυνατόν να χρησιμοποιηθεί ως μοχλός ανάπτυξης και βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας.

Από μία πρώτη εξέταση του τομεακού προγράμματος «Περιβάλλον» για την περίοδο 2000-2006, προκύπτει ως βασική διαπίστωση ότι η παρατιθέμενη γενική στρατηγική δεν αντιστρατεύεται την προαναφερθείσα επιδίωξη.

Παρά ταύτα, η Ο.Κ.Ε. είναι υποχρεωμένη να επισημάνει ότι οι προτεινόμενοι μέσα από το σχέδιο γενικοί στρατηγικοί στόχοι, αλλά ακόμα και οι, στη συνέχεια, εμφανιζόμενοι ειδικοί στόχοι και προτεραιότητες, ενώ αφορούν ένα σύνολο πραγματικών αναγκών οι οποίες κατά καιρούς έχουν αποτυπωθεί, δημιουργούν αμφιβολίες ως προς τη δυνατότητα ολοκληρωμένης αντιμετώπισης ως σύνολο κατά την προαναφερθείσα χρονική περίοδο.

Η παραπάνω άποψη ενισχύεται και από το γεγονός της μη εισέτι περαίωσης της διαδικασίας επιλογής των δράσεων εκείνων που όπως αναφέρεται στο σχέδιο του τομεακού προγράμματος «είναι απολύτως απαραίτητες προκειμένου να επιτευχθούν ολοκληρωμένες και συνεκτικές παρεμβάσεις περιβαλλοντικού χαρακτήρα».

Πράγματι, όπως παρατίθεται και στη συνέχεια του κεφαλαίου 2.2 (Στρατηγική επίτευξη στόχων) η επιλογή των καταλλήλων δράσεων θα στηριχθεί:

- «Στην εκτίμηση του συνολικού ελλείμματος των αναγκαίων υποδομών περιβάλλοντος της χώρας, που αναφέρεται τόσο στο περιβάλλον ως αυτόνομη πολιτική παρέμβαση, όσο και στους παραγωγικούς τομείς της οικονομίας που εκ των πραγμάτων συντελούν στη ρύπανση και υποβάθμιση του περιβάλλοντος».
- «Στην εκτίμηση εκείνου του μέρους αυτού του ελλείμματος που αντιστοιχεί σε υποδομές περιβάλλοντος που θεωρούνται ως απαραίτητες και είναι δυνατόν να ολοκληρωθούν με τους διαθέσιμους πόρους».
- «Στον προσδιορισμό των απαραίτητων ενεργειών, δράσεων και παρεμβάσεων για το σύνολο των περιβαλλοντικών μέσων και παραμέτρων, οι οποίες έχουν χαρακτήρα εθνικό και θεωρούνται ως απολύτως αναγκαίες για τη χώρα» σύμφωνα με τις εθνικές και διεθνείς δεσμεύσεις.

Τα παραπάνω, σε συνδυασμό αφενός με την επικείμενη έναρξη της περιόδου υλοποίησης του νέου ΚΠΣ, αφετέρου δε με τον διαφαινόμενο ανάλογο επιπέδου βαθμό ωριμότητας πολλών από τις στη συνέχεια παρατιθέμενες ειδικές παρεμβάσεις (Κεφάλαιο 2.3), οδηγούν την Ο.Κ.Ε. στο να εκδηλώσει την ανησυχία της σε σχέση με την ετοιμότητα και ικανότητα του υπόψη σχεδίου τομεακού προ-

γράμματος να υλοποιήσει τα προτεινόμενα μέσα στα διαθέσιμα χρονικά περιθώρια.

Η Ο.Κ.Ε. είναι υποχρεωμένη να επισημάνει ότι η -ήδη σε μεγάλο βαθμό ενεργοποιημένη- εθνική και διεθνής νομοθεσία, την οποία τα προτεινόμενα στοχεύουν να υπηρετήσουν, υπεδείκνυε την αποτύπωση των ελλειμμάτων και τον καθορισμό των προτεραιοτήτων σε προγενέστερο χρόνο, έτσι ώστε η έναρξη της νέας περιόδου διαρθρωτικών παρεμβάσεων να συνέπιπτε με την έναρξη υλοποίησης και των αντιστοίχων περιβαλλοντικών δράσεων, και όχι με την έναρξη «εκτιμήσεων».

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

Οι δράσεις στον τομέα της Κοινωνίας της Πληροφορίας (ΚτΠ) επηρεάζουν όλους σχεδόν τους τομείς της παραγωγής και υπό ορισμένες συνθήκες μπορούν να αποτελέσουν συγκριτικό πλεονέκτημα για την Ελλάδα στην κατεύθυνση της οικονομικής ανάπτυξης, της απασχόλησης και της βελτίωσης της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής τόσο ανάμεσα στις περιφέρειες της, όσο και με τις άλλες χώρες της Ε.Ε.

Η Ο.Κ.Ε. υπογραμμίζει την ανάγκη οι πολιτικές σε αυτόν τον τομέα να διασφαλίζουν την προστασία του καταναλωτή, τα προσωπικά δεδομένα, την πνευματική ιδιοκτησία, το περιβάλλον, την ισότητα, την μείωση των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού, την βελτίωση της ποιότητας ζωής, την διατήρηση της πολιτιστικής ελληνικής ταυτότητας και να ενισχύσουν την ελευθερία της έκφρασης και της πληροφόρησης.

Οι πολιτικές, τα προγράμματα, τα μέτρα και οι δράσεις στον τομέα της ΚτΠ πρέπει να υλοποιηθούν με:

- Ισότητα στην πρόσβαση στην ΚτΠ χωρίς διακρίσεις και κοινωνικό αποκλεισμό.
- Διασφάλιση της ελάχιστης καθολικής πρόσβασης στην ΚτΠ.
- Διασφάλιση των δικαιωμάτων του πολίτη.
- Θεσμοθέτηση κανόνων για τη διαφάνεια στη διοίκηση των έργων και στον ανταγωνισμό των εταιρειών.
- Όλες τις δράσεις της ΚτΠ να έχουν μια οριζόντια συνεργία και συνοχή.
- Εγκατάσταση πληροφοριακών συστημάτων στη Δημόσια Διοίκηση με έμφαση σε συστήματα διοικητικής πληροφόρησης (MIS) σε εργαλεία οργάνωσης και διοίκησης έργων, σε διασύνδεση των δημόσιων υπηρεσιών τόσο μεταξύ τους, όσο και με τον ιδιωτικό τομέα και σε ανοικτές και πλήρεις βάσεις δεδομένων.
- Αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού του δημόσιου τομέα με εκπαίδευση - κατάρτιση και κίνητρα για την χρήση, υλοποίηση και ενσωμάτωση έργων πληροφορικής.
- Παρατηρητήριο για την ΚτΠ.
- Μείωση του κόστους χρήσης του Internet.
- Ανάπτυξη δικτύων διασύνδεσης με προτεραιότητα στις νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές.
- Ιδιαίτερο βάρος σε εφαρμογές στην Τηλε-ιατρική, στην εξυπηρέτηση του πολίτη για τις συναλλαγές με τις δημόσιες υπηρεσίες και βέβαια σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης.
- Ανάπτυξη των υποδομών (Δικτύων, Web Servers, κ.λπ.) για ποιοτικές χρήσεις της τηλεεργασίας αποτελεί πλεονέκτημα για το κλίμα της χώρας μας.
- Δράσεις συμβατές με την έννοια της «αειφόρου ανάπτυξης».
- Δημιουργία κέντρων τεχνολογικής ανάπτυξης για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

- Δημιουργία δικτύων συνεργασίας για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τη συμμετοχή τους σε κέντρα ηλεκτρονικού εμπορίου.
- Διασύνδεση επιχειρήσεων ερευνητικών κέντρων.
- Εγκαθίδρυση τεχνολογικών προτύπων για τη διασφάλιση της ποιότητας.
- Τουριστική προβολή και αξιοποίηση του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου της χώρας μας.
- Εξειδίκευση των δράσεων της ΚτΠ στον αγροτικό τομέα.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΚΕΛΟΥΣ

Η Ο.Κ.Ε. κρίνει χρήσιμο να παραθέσει τις πιο κάτω συνοπτικές παρατηρήσεις:

1. Οι διαπεριφερειακές ανισότητες στην Ελλάδα, παρά το ότι εξακολουθούν βεβαίως να υφίστανται, φαίνεται ότι έχουν περιορισθεί, γεγονός που οφείλεται κυρίως:

- στην κατανομή των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων ΕΤΠΑ και ΕΓΠΤΕ που κατανέμονται βάσει των όρων λειτουργίας τους σε φτωχές περιοχές μεταξύ των οποίων πολλές είναι αγροτικές,
- στην εθνική πολιτική στήριξης της περιφερειακής ανάπτυξης και της πολιτικής επενδυτικών κινήτρων,
- στη θεσμική και διοικητική αποκέντρωση του κράτους και
- στην ανάπτυξη του τουρισμού.

Έτσι σήμερα έχουν σχηματιστεί τρεις κυρίως κατηγορίες περιφερειών:

- των μεγάλων αστικών κέντρων,
- των περιφερειών με ικανοποιητικό εισόδημα, χαμηλή ανεργία και ανάπτυξη του τουριστικού τομέα και
- των υποανάπτυκτων και φθινουσών περιφερειών.

Ενώ διαπιστώνεται, όμως, ότι οι κοινωνικοοικονομικές ανισότητες σε επίπεδο περιφερειών έχουν μειωθεί και μπορεί να ομαδοποιηθούν, σε περιοχές μικρότερης κλίμακας και μέσα στα όρια της ίδιας περιφέρειας, οι ανισότητες αυτές παραμένουν ή είναι πιο έντονες λόγω των ειδικών αδυναμιών των περιοχών αυτών να προωθήσουν σε διαρθρωτικές πολιτικές .

Τις ανισότητες αυτές δεν μπόρεσαν να τις αμβλύνουν οι παρεμβάσεις ούτε του Εθνι-

κού Σκέλους ούτε του Περιφερειακού, εφόσον όπως διαπιστώνεται και από το ίδιο το κείμενο αυτές συγκεντρώθηκαν στον άξονα Πάτρα-Αθήνα-Θεσσαλονίκη αλλά και γύρω από τα μεγάλα κέντρα των περιφερειών.

Η διαπίστωση αυτή θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την κατανομή των πόρων μεταξύ Εθνικού και Περιφερειακού Σκέλους αλλά και στην ιεράρχηση των στόχων και δράσεων των Π.Ε.Π. ώστε να σπάσουν “ οι θύλακες απομόνωσης “ ορισμένων μικροπεριοχών.

Η αποκέντρωση των έργων υποδομής, η ανάπτυξη της υπαίθρου, η αξιοποίηση των τοπικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων και η προώθηση ολοκληρωμένων μορφών τουρισμού μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην προσέγγιση των περιοχών αυτών με εκείνες που έχουν καλύτερους δείκτες ευημερίας.

2. Ο πρωτογενής τομέας συμμετέχει στο ακαθάριστο προϊόν και στην απασχόληση των περιφερειών (εξαιρουμένης της Αττικής) με ποσοστό που κυμαίνεται από 25%-38%. Η σημασία του για την περιφερειακή ανάπτυξη αυξάνεται εάν συνδυαστεί με την μεταποιητική δραστηριότητα.

Η εθνική πολιτική επενδυτικών κινήτρων σε συνδυασμό με αντίστοιχες κοινοτικές πολιτικές έχουν συμβάλει στην χωροταξική αποκέντρωση των μεταποιητικών μονάδων οι οποίες έχουν μεταφερθεί ή ιδρυθεί εκτός των μεγάλων αστικών κέντρων, ενισχύοντας τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές.

Με την περιφερειοποίηση του Εθνικού Σκέλους τα μερίδια των περιφερειών Αττικής, Κεντρικής Μακεδονίας, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης έχουν αυξηθεί σημαντικά.

Μετά τις πρόσφατες όμως αλλαγές στις βαλκανικές χώρες και τις επενδυτικές δυνατότητες σε αυτές, την μεταρρύθμιση της ΚΑΠ και την τάση για μείωση της στήριξης των παραδοσιακών αγροτικών προϊόντων, οι περιοχές που δεν έχουν αξιοποιήσει τις μέχρι σήμερα επενδυτικές δυνατότητες -Εθνικές και Κοινοτικές - θα βρεθούν σε μειονεκτικότερη θέση δημιουργίας οικονομικού ανταγωνιστικού περιβάλλοντος.

Η κατανομή των πόρων μεταξύ των Π.Ε.Π. θα πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη του αυτή τη διάσταση για την αποφυγή διαφορετικών ταχυτήτων ανάπτυξης μεταξύ περιφερειών και περιοχών.

3. Η συνολική κατανομή στις περιφέρειες ύψους 3,58 τρις δρχ., όπως αναφέρεται στον πίνακα 6.2 του χρηματοδοτικού πλαισίου, με δημόσια δαπάνη που φθάνει τα 3,07 τρις δρχ. και ιδιωτική συμμετοχή 518 δις δρχ. θα δώσει σημαντικές δυνατότητες στις Περιφέρειες να προάγουν ολοκληρωμένα αναπτυξιακά σχέδια τοπικού ή και περιφερειακού ενδιαφέροντος. Η Ο.Κ.Ε. τονίζει όμως ότι για την καλύτερη επίτευξη των στόχων και της μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας των διατιθέμενων δαπανών στο Περιφερειακό Σκέλος, πρέπει:

- να υπάρξει δέσμευση για την ολοκλή-

ρωση του κοινωνικού διαλόγου σε περιφερειακό επίπεδο, ο οποίος μέχρι σήμερα υστερεί κατά τον σχεδιασμό και την κατανομή των δαπανών στα Π.Ε.Π.,

- να αποφευχθεί η επικάλυψη προγραμμάτων μεταξύ του Εθνικού με το Περιφερειακό Σκέλος, καθώς και ο σαφής διαχωρισμός των έργων μεταξύ των δύο, ώστε να μην υπάρξει επιβάρυνση οικονομική, αλλά και διαχωριστική των Π.Ε.Π., από εκείνη η οποία έχει σαφή εθνική διάσταση,

- να θεσμοθετηθεί ο ρόλος των περιφερειακών αρχών για την διευκόλυνση της εκτέλεσης έργων, που μέχρι σήμερα απαιτείτο υποχρεωτική συναπόφαση με τις κεντρικές αρχές,

- να αποφευχθεί η διασπορά των προγραμμάτων που δεν συμβάλλουν ούτε στην αποτελεσματικότητα των περιφερειακών προγραμμάτων, ούτε στην δυνατότητα μέτρησης των επιπτώσεών τους,

- να ενισχυθεί η πληροφόρηση και οι μηχανισμοί πρόσβασης του ιδιωτικού τομέα στα Π.Ε.Π. ώστε να συμβάλλει και ο τομέας αυτός στην επίτευξη της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της περιφέρειας και

- να υπάρξει σαφής διαχειριστικός αλλά και προγραμματικός έλεγχος για την υλοποίηση των προγραμμάτων που είναι υπόλοιπα του Β' ΚΠΣ με διάρκεια υλοποίησης μέχρι το 2001, ώστε να μην θεωρηθούν επιπροσθέτως στις δαπάνες υπέρ των Π.Ε.Π. στα πλαίσια του Γ' ΚΠΣ.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.
Καθηγητής **ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΙΝΤΗΣ**

Στην Ολομέλεια της 20ης Δεκεμβρίου 1999 παρέστησαν τα κάτωθι Μέλη
της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ανδρέας Κιντής
Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Α΄ ΟΜΑΔΑ

Αναλυτής Νικόλαος
Αντιπρόεδρος Δ.Σ. Σ.Ε.Β.

Μπαλωμένος Δημήτριος
Εκπρόσωπος Εθνικής Συνομοσπονδίας
Ελληνικού Εμπορίου
σε αναπλήρωση του
Δρακάτου Αλέξανδρου
εκπρωσώπου Ε.Σ.Ε.Ε.

Δρίκος Γεώργιος
Β΄ Αντιπρόεδρος Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Κανελλόπουλου Γεωργίου
Προέδρου Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Καψάλης Δημήτριος
Επίτιμος Πρόεδρος Ε.Σ.Ε.Ε.

Κεφάλας Χαράλαμπος
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.

Κυριαζής Δημήτριος
πρώην Πρόεδρος Σ.Ε.Β.

Χαμπηλομάτης Γεώργιος
Μέλος Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Β΄ ΟΜΑΔΑ

Αβραμόπουλος Παναγιώτης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Αραζού Λεονάρδος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Αυγητίδης Ελευθέριος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Βούτος Παναγιώτης
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Βρεττάκος Ηλίας
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Δεληγιάννης Αναστάσιος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Κόλλιας Κωνσταντίνος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Κωνσταντινίδης Ιωάννης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Λαιμός Στέφανος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Μανώλης Ιωάννης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Μελισσάρης Νικόλαος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Παπαντωνίου Κωνσταντίνος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Πολίτης Δημήτρης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Πολυζωγόπουλος Χρήστος
Πρόεδρος Γ.Σ.Ε.Ε.

Σκαρμούτσος Διονύσιος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Τσουκαλάς Δημήτριος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Γ΄ ΟΜΑΔΑ

Αλεξόπουλος Παναγιώτης
Πρόεδρος Οικονομικού
Επιμελητηρίου Ελλάδος

Βουμβουλάκης Μιχαήλ
Β΄ Αντιπρόεδρος
Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Γιατράκος Νικόλαος
Αναπληρωτής Δήμαρχος Αθηναίων

Γωνιωτάκης Γεώργιος
Β΄ Αντιπρόεδρος
Δ.Σ. ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.

Καραγιάννης Δημήτριος
Μέλος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Κορκόβελος Ιωάννης
Εκπρόσωπος Δικηγορικού
Συλλόγου Αθηνών

Λιόλιος Νικόλαος
Πρόεδρος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Λίτσος Φώτης
Γενικός Γραμματέας
Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Βοϊκλής Γεώργιος
Εκπρόσωπος Κέντρου
Προστασίας Καταναλωτών
σε αναπλήρωση του
Μαγουλά Γεωργίου
Προέδρου Δ.Σ. ΚΕ.Π.ΚΑ.

Σπίρτζης Χρήστος
Τ.Ε.Ε.

Γκίνης Σοφοκλής
ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.
σε αναπλήρωση του
Φάκα Χρήστου
Προέδρου Δ.Σ. ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Γρηγόριος Παπανίκος

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ & ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Για κάθε πληροφορία σχετικά με το έργο και τη λειτουργία της Ο.Κ.Ε. είναι στη διάθεσή σας το Τμήμα Δημοσίων & Διεθνών Σχέσεων της Επιτροπής, υπό τη διεύθυνση της κας Μάρθας Θεοδώρου.

Τηλ.: (01) 9249510-2, Fax: (01) 9249514, e-mail: iproke@otenet.gr